

Rolnictwo w województwie lubelskim w 2023 r.

Agriculture in lubelskie voivodship in 2023

Opracowanie merytoryczne:

Content-related works:

Urząd Statystyczny w Lublinie. LOBR Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Lublin, LOBR Lublin Centre for Regional Surveys

Kierujący

Supervisor

Krzysztof Markowski

Zespół autorski

Editorial team

Magdalena Ściborek-Rycyk

Prace redakcyjne

Editorial work

Magdalena Ściborek-Rycyk

Tłumaczenie

Translation

Katarzyna Siemiaszko

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Magdalena Ściborek-Rycyk

Projekt i wykonanie okładki

Cover project and realization

Aleksandra Jangas-Kurzak

ISSN 2080-0517

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

lublin.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Województwo lubelskie należy do regionów charakteryzujących się znaczącą rolą sektora rolniczego. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim korzystne czynniki glebowo-klimatyczne oraz duży udział użytków rolnych. Lubelskie jest liderem wielu upraw rolniczych i sadowniczych, wśród których można wymienić m. in.: maliny, porzeczki i agrest.

Rzetelna wiedza na temat sytuacji w rolnictwie w województwie lubelskim jest niezbędna do podejmowania skutecznych decyzji zarówno przez prowadzących działalność gospodarczą w tym sektorze, jak i przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych zajmujących się polityką rolną. Dlatego też wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom i zainteresowaniu informacją statystyczną dotyczącą rolnictwa na Lubelszczyźnie, Urząd Statystyczny w Lublinie przygotował publikację: **„Rolnictwo w województwie lubelskim w 2023 r.”** Zakresem informacji nawiązuje ona do opracowań wydawanych przez nasz Urząd w poprzednich latach i składa się z części analitycznej i tabelarycznej.

W części analitycznej, podzielonej na działy tematyczne, szczegółowo omówiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w rolnictwie województwa lubelskiego. W części tabelarycznej zamieszczone zostały dane dotyczące: produkcji rolniczej, skupu i cen produktów rolnych. Tablice przeglądowe prezentują dane wojewódzkie w retrospekcji od 2010 r., a szczegółowe ujmują dane odnoszące się do 2023 r. W niektórych przypadkach, ze względu na dostępność danych, przedstawione informacje dotyczą 2020 r. i 2022 r. W ujęciu miesięcznym opublikowano ceny wolnorynkowe i relacje cen produktów rolnych, co pozwala na śledzenie sezonowych zmian koniunktury w rolnictwie.

Uzupełnieniem formy tekstowej i tabelarycznej są wykresy i mapy podkreślające specyficzne cechy i zaobserwowane prawidłowości zachodzące w procesie wytwarzania żywności i jej zagospodarowania. Publikacja zawiera najistotniejsze dane dla scharakteryzowania przedstawionego w tytule tematu.

Jestem przekonany, iż przygotowane przez nas opracowanie będzie dla Państwa przydatnym źródłem wiedzy o stanie i kierunkach zmian jakie zaszły w rolnictwie na terenie województwa lubelskiego w ciągu ostatnich lat. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące rolnictwa na Lubelszczyźnie mogą Państwo uzyskać w Urzędzie Statystycznym w Lublinie lub na jego stronie internetowej (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, lipiec 2024 r.

Preface

Lubelskie voivodship is one of the regions where the agricultural sector fulfils a significant role. Favourable conditions for agricultural activities are primarily determined by advantageous soil and climate factors and a large share of agricultural land. Lubelskie voivodship is a leader when it comes to various kinds of agricultural and horticultural crops, including raspberry, currant and gooseberry.

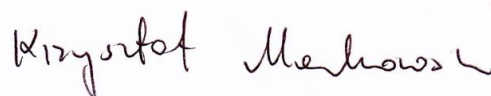
Thorough knowledge of the situation of agriculture in lubelskie voivodship is essential for making effective decisions both by people running a business in this sector and by representatives of the regional and local authorities connected with agricultural policy. In order to meet these expectations and to deal with the interest in statistical information on agriculture in lubelskie voivodship, the Statistical Office in Lublin prepared a publication entitled **“Agriculture in Lubelskie Voivodship in 2023”**. The scope of information relates to the publications issued by our Office in the previous years and consists of analytical and tabular parts.

The most important phenomena and tendencies occurring in agriculture in lubelskie voivodship are described in detail in the analytical part, which is divided into thematic sections. The tabular part includes the data on agricultural production, procurement and prices of agricultural products. Review tables present the data on the voivodship in retrospection from 2010, whereas detailed tables show the data regarding 2023. Due to availability of the data, the presented information relates to 2020 and 2022 in some cases. Free market prices and price relations for agricultural products were published in monthly terms, which allowed to track seasonal changes in agriculture economic conditions.

There are also graphs and maps meant to complement the textual and tabular parts, which highlight specific features and regularities observed in the process of food preparation and its management. The publication contains the most relevant data aimed at characterising the topic included in the title.

I am convinced that the compilation prepared by us will be a useful source of information regarding the condition and directions of the changes which took place in agriculture in the area of lubelskie voivodship in recent years. More detailed information regarding agriculture in this region can be obtained in the Statistical Office in Lublin as well as on the Office website (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

*Director
of Statistical Office
in Lublin*

Krzysztof Markowski, Ph.D.

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
Preface	4
Spis tabel.....	6
List of tables	6
Spis wykresów	7
List of charts	7
Spis map	8
List of maps.....	8
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.....	10
Symbols. Main abbreviations	10
Synteza	11
Executive summary	12
1. Warunki agrometeorologiczne	13
1. Agrometeorology conditions	13
2. Produkcja rolnicza.....	17
2. Agricultural output.....	17
3. Produkcja roślinna	19
3. Crop output.....	19
3.1. Zboża.....	21
3.1. Cereals.....	21
3.2. Rzepak i rzepik	25
3.2. Rape and turnip rape	25
3.3. Ziemniaki	26
3.3. Potatoes.....	26
3.4. Buraki cukrowe.....	28
3.4. Sugar beets	28
3.5. Warzywa i owoce.....	30
3.5. Vegetables and fruit	30
4. Produkcja zwierzęca	35
4. Animal output.....	35
4.1. Trzoda chlewna	35
4.1. Pigs.....	35
4.2. Bydło.....	38
4.2. Cattle.....	38
4.3. Owce.....	41
4.3. Sheep	41

5. Skup produktów rolnych	43
5. Procurement of agricultural products	43
5.1. Skup produktów roślinnych	43
5.1. Procurement of plant origin products	43
5.2. Skup produktów zwierzęcych	44
5.2. Procurement of animal origin products	44
6. Ceny w rolnictwie.....	47
6. Prices in agriculture.....	47
Uwagi metodyczne	50
Methodological notes	50
Aneks tabelaryczny dołączony do wersji elektronicznej publikacji (format xlsx)	52
Tabular appendix attached to electronic version of this publication (xlsx format)	52

Spis tabel

List of tables

Tabela 1. Struktura powierzchni zasiewów w województwie lubelskim	20
Table 1. Structure of sown area in lubelskie voivodship	20
Tabela 2. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w województwie lubelskim	22
Table 2. Sown area, yields and production of cereals in lubelskie voivodship	22
Tabela 3. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim	25
Table 3. Sown area, yields and production of rape and turnip rape in lubelskie voivodship	25
Tabela 4. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków (łącznie ogrodami przydomowymi) w województwie lubelskim.....	27
Table 4. Sown area, yields and production of potatoes (with kitchen gardens) in lubelskie voivodship	27
Tabela 5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych w województwie lubelskim.....	28
Table 5. Sown area, yields and production of sugar beets in lubelskie voivodship.....	28
Tabela 6. Zbiory warzyw gruntowych w województwie lubelskim	31
Table 6. Production of ground vegetables in lubelskie vovodship	31
Tabela 7. Zbiory owoców w województwie lubelskim	32
Table 7. Production of fruit in lubelskie voivodship	32
Tabela 8. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim	35
Table 8. Pig stocks in lubelskie voivodship	35
Tabela 9. Pogłowie bydła w województwie lubelskim	38
Table 9. Cattle stocks in lubelskie voivodship	38
Tabela 10. Pogłowie owiec w województwie lubelskim	41
Table 10. Sheep stocks in lubelskie voivodship	41

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Średnie miesięczne temperatury powietrza w województwie lubelskim	14
Chart 1. Total monthly average air temperatures in lubelskie voivodship	14
Wykres 2. Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych w województwie lubelskim	15
Chart 2. Monthly average atmospheric precipitation in lubelskie voivodship.....	15
Wykres 3. Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2022 r.....	17
Chart 3. Structure of gross crop output in lubelskie voivodship in 2022.....	17
Wykres 4. Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2022 r.....	18
Chart 4. Structure of gross animal output in lubelskie voivodship in 2022	18
Wykres 5. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim	22
Chart 5. Sown area and yields of basic and mixed cereals in lubelskie voivodship.....	22
Wykres 6. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim	26
Chart 6. Sown area and yields of rape and turnip rape in lubelskie voivodship	26
Wykres 7. Powierzchnia i plony ziemniaków w województwie lubelskim.	27
Chart 7. Sown area and yields of potatoes in lubelskie voivodship	27
Wykres 8. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych w województwie lubelskim.....	29
Chart 8. Sown area and yields of sugar beets in lubelskie voivodship	29
Wykres 9. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach w województwie lubelskim	32
Chart 9. Structure of tree fruit production from orchards in lubelskie voivodship.....	32
Wykres 10. Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych w województwie lubelskim	33
Chart 10. Structure of fruit production from berry shrubs and plantations in lubelskie voivodship	33
Wykres 11. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim	36
Chart 11. Pig stocks in lubelskie voivodship	36
Wykres 12. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim.	36
Chart 12. Dynamics of pig stocks in lubelskie voivodship.....	36
Wykres 13. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim	37
Chart 13. Structure of pig herd in lubelskie voivodship	37
Wykres 14. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	37
Chart 14. Pigs per 100 ha of agricultural land	37
Wykres 15. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.....	39
Chart 15. Cattle stocks in lubelskie voivodship	39
Wykres 16. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim.....	39
Chart 16. Cattle density per 100 ha of agricultural land in lubelskie voivodship	39
Wykres 17. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych w województwie lubelskim.....	40
Chart 17. Structure of cattle herd by age and usage groups in lubelskie voivodship	40

Wykres 18. Pogłowie owiec w województwie lubelskim	42
Chart 18. Sheep stocks in lubelskie voivodship	42
Wykres 19. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	44
Chart 19. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)	44
Wykres 20. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami).....	45
Chart 20. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats).	45
Wykres 21. Dynamika skupu mleka krowiego	45
Chart 21. Indices of procurement of cow milk	45
Wykres 22. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach.....	48
Chart 22. Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces.....	48

Spis map

List of maps

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat.....	16
Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate.....	16
Mapa 2. Zbiory zbóż ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.	23
Map 2. Total production cereals in kg per capita by voivodships in 2023.....	23
Mapa 3. Zbiory pszenicy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.	24
Map 3. Production of wheat in kg per capita by voivodships in 2023.....	24
Mapa 4. Zbiory żyta w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.....	24
Map 4. Production of rye in kg per capita by voivodships in 2023	24
Mapa 5. Zbiory kukurydzy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.	25
Map 5. Production of maize for grain in kg per capita by voivodships in 2023.....	25
Mapa 6. Zbiory ziemniaków w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.....	28
Map 6. Production of potatoes in kg per capita by voivodships in 2023	28
Mapa 7. Zbiory buraków cukrowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.....	29
Map 7. Production of sugar beets in kg per capita by voivodships in 2023	29
Mapa 8. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.	30
Map 8. Total production of edible pulses in kg per capita by voivodships in 2023.....	30
Mapa 9. Zbiory warzyw gruntowych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.	31
Map 9. Production of ground vegetables in kg per capita by voivodships in 2023.....	31
Mapa 10. Zbiory owoców z drzew w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.....	34
Map 10. Tree fruit production in kg per capita by voivodships in 2023	34

Mapa 11. Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.	34
Map 11. Fruit production from berry shrubs and plantations in kg per capita by voivodships in 2023.....	34
Mapa 12. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw.	38
Map 12. Pig stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships	38
Mapa 13. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw.	41
Map 13. Cattle stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships.....	41

Objaśnienie znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe data not applicable
Znak #	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data must not be published due to the necessity for maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty PLN
szt. pcs	sztuka pieces
ha	hektary hectare
kg	kilogram kilogramme
t	tona tonne
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre

Synteza

O wysokości plonów upraw rolnych w dużej mierze decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2022 r., w porównaniu z 2021 r., wzrosła o 1,5%, co było wynikiem wzrostu zarówno wartości produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 0,9% i o 1,7%. W 2022 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wynosiła 9 083 zł i w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrosła o 15,4% i o 53,8% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 14,8% i o 38,9%).

W 2023 r. w województwie lubelskim uzyskano **podobne plony produkcji roślinnej** jak rok wcześniej, pomimo panujących niekorzystnych warunków atmosferycznych w okresie wegetacji. Zwiększono powierzchnię uprawy zbóż ogółem, jednakże powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zmniejszono. Zbiory rzepaku i rzepiku zwiększyły się w porównaniu z 2022 r. odwrotnie niż zbiory ziemniaków, przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni zasiewów ziemniaków.

W województwie lubelskim od 2010 r. **maleje stan pogłowia trzody chlewnej**, który w tym okresie zmniejszył się o 59,0% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 407,4 tys. szt. w czerwcu 2023 r.). **Pogłowie bydła zmniejszyło się** o 5,6% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 347,0 tys. szt. w czerwcu 2023 r.), natomiast **pogłowie owiec wzrosło** o 27,7% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 17,8 tys. szt. w czerwcu 2023 r.).

Wartość skupu produktów rolnych w 2023 r. w województwie lubelskim wyniosła 5 726,77 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT). W kraju skup wyniósł 105 347,83 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 5,4%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zmniejszyła się o 18,5%, a w kraju o 4,8%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 41,6%, natomiast w kraju o 84,7%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 2 623,55 mln zł (45,8% produktów rolnych), zaś **zwierzęcych** 3 103,22 mln zł (54,2%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 8,8% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,1%. W odniesieniu do 2022 r. wartość skupu produkcji roślinnej zmniejszyła się o 29,9%, a zwierzęcej o 5,5%. W kraju wartość produkcji roślinnej również obniżyła się o 11,3%, a zwierzęcej o 2,0%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów roślinnych wzrosła o 23,1% (w Polsce o 61,1%), a zwierzęcej o 62,1% (w kraju o 96,1%).

W 2023 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, większość **cen skupu produktów roślinnych** zmniejszyła się, zaś **zwierzęcych** wzrosła. Natomiast **ceny jakie rolnicy uzyskiwali na targowiskach** w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. były w większości niższe.

Executive summary

The amount of production of agricultural crops is considerably dependent on agrometeorological conditions, i.e. air temperature, quantity and distribution of precipitation and insolation. Together with means of production used by farmers, including the application of sowing material, plant protection products or used fertilizers, these are the factors that influence the condition and development of plants as well as punctuality of executed fieldwork and agricultural procedures carried out within certain stages of vegetation of plants.

The value of **gross agricultural output** in constant prices in 2022 increased by 1.5% in comparison with 2021, as a result of an increase in both the value of livestock and crop production, respectively by 0.9% and by 1.7%. In 2022, the gross output per 1 ha of agricultural land in Lubelskie Voivodship was 9 083 PLN and up 15.4% from a year earlier and 53.8 from 2015 (in the country, respectively by 14.8% and by 38.9%).

In 2023, **similar crop production yields** were obtained in Lubelskie Voivodship as in the previous year, despite the prevailing unfavorable weather conditions during the growing season. The area under total cereals increased, however the area under basic cereals with cereal mixtures decreased. Rapeseed and canola yields increased inversely to the 2022 potato yields, while the area planted for potatoes decreased.

There has been **a decrease in the livestock of pigs** in Lubelskie Voivodship since 2010, which went down in this period by 59.0% (from 992.6 thousand head in June 2010 to 407.4 thousand head in June 2023). **The livestock of cattle decreased** by 5.6% (from 367.4 thousand head in June 2010 to 347,0 thousand head in June 2023), whereas **the livestock of sheep increased** by 27.7% (from 13.9 thousand heads in June 2010 to 17.8 thousand heads in June 2023).

The value of procurement of agricultural products in Lubelskie Voivodship in 2023 amounted to PLN 5 726.77 million (according to current prices without VAT). The country procurement was PLN 105 347.83 million. The share of Lubelskie Voivodship in the country procurement was 5.4%. In comparison with the previous year, the value of procurement of agricultural products went down by 18.5% and by 4.8% in the country. When it comes to comparison with 2015, the value of procurement of agricultural products went up by 41.6% in Lubelskie Voivodship and by 84.7% in the country.

The value of procurement of plant products amounted to PLN 2 623.55 million (45.8% of agricultural products), whereas of **animal products** to PLN 3 103.22 million (54.2%). The value of procurement of plant products constituted 8.8% of the value of procurement of these products in Poland and of animal products – 4.1%. Compared to 2022, the value of procurement of plant output decreased by 29.9% and of animal output by 5.5%. In the country, the value of plant output also went down by 11.3% and of animal output by 2.0%. On the other hand, compared to 2015, the purchase value of plant products increased by 23.1% (by 61.1% in Poland) and animal products by 62.1% (by 96.1% in the country).

In 2023, concerning the previous year, most of **the purchase prices of plant products** decreased, while **those of animal products** increased. In contrast, **the prices of that farmers received at markets** in 2023 compared to 2022 were mostly lower.

Rozdział 1

Chapter 1

Warunki agrometeorologiczne

Agrometeorology conditions

Warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie w dużej mierze decydują o wysokości plonów upraw rolnych. Czynniki atmosferyczne, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Agrometeorologia inaczej nazywana meteorologią rolniczą, ma duże znaczenie w precyzyjnym określeniu wzajemnego oddziaływania warunków pogodowych, fizjologii roślin i zwierząt, ekologii, jak również gleboznawstwa oraz upraw roli i roślin.

Zajmuje się ona badaniem wpływu czynników meteorologicznych i klimatu na rośliny uprawne oraz wpływem jaki te rośliny wywierają na zjawiska meteorologiczne.

Sezon wegetacyjny 2023 r. charakteryzował się w miarę stabilną pogodą bez gwałtownych zjawisk ekstremalnych, chociaż nie brakowało burz i obfitych opadów deszczu, którym lokalnie towarzyszyły również opady gradu. Październik 2022 r. był miesiącem dość ciepłym i słonecznym ze średnimi temperaturami powietrza powyżej średniej wieloletniej, jednakże jednocześnie był dość suchy z niewielką ilością opadów atmosferycznych, poniżej średniej wieloletniej. Taka aura sprzyjała wykonywaniu jesiennych prac polowych, tj. zbiory roślin okopowych i kukurydzy oraz siewy ozimin i orki zimowe. Warunki atmosferyczne w listopadzie sprzyjały dalszemu prowadzeniu prac polowych, a dopiero w drugiej połowie miesiąca nastąpiło ochłodzenie i nocą temperatury spadły poniżej zera, a pod koniec miesiąca wystąpiły obfite opady śniegu.

Obserwacja **warunków agrometeorologicznych** przyczynia się do prawidłowej oceny: ryzyka upraw poszczególnych gatunków i odmian roślin na danym terenie, przewidywanych plonów, przewidywanego stopnia rozwoju roślin i agrofagów, optymalnego terminu rozpoczęcia prac polowych takich jak np. ochrona roślin czy nawadnianie, jak również dostarcza informacji o mogących wystąpić niekorzystnych zjawiskach meteorologicznych.

Zima 2022/23 na terenie całego województwa była łagodna ze średnimi temperaturami w grudniu 2022 r. oraz w styczniu i lutym 2023 r. wyższymi od normy z okresu 1991-2020 odpowiednio o 0,5°C, o 4,8°C i o 2,2°C. Temperatury w okresie zimy spadły lokalnie do minus 20°C, jednakże okres ten był bardzo krótki i nie spowodował uszkodzeń w oziminach, gdyż rośliny w tym czasie były zahartowane. Ze względu na ciepły luty oziminy wznowiły wegetację już na początku trzeciej dekady miesiąca i były w dobrej kondycji. Stan ich przezimowania rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie, jak w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu były bardzo zróżnicowane, gdyż pierwsza dekada była dość chłodna z temperaturami powietrza oscylującymi w okolicach 4°C, a lokalnie występowały opady deszczu, deszczu ze śniegiem i gdzieniegdzie samego śniegu. W drugiej dekadzie nastąpiło nieznaczne ocieplenie i dopiero trzecia dekada miesiąca przyniosła znaczne ocieplenie i temperatury powietrza wzrosły do 19°C. Taki przebieg pogody w ciągu miesiąca sprzyjał prowadzeniu prac polowych, a rolnicy w optymalnych terminach wysiali zboża jare, rośliny strączkowe i rzepak jary. Stan roślin po zimie rzeczoznawcy rolni ocenili na dobry.

Kolejne miesiące 2023 r. (kwiecień, maj i czerwiec) były bardzo zróżnicowane pod względem zarówno temperatury, jak i opadów atmosferycznych. Kwiecień był dość chłodny z obfitymi opadami, najpierw śniegu, a później śniegu z deszczem i deszczu. Na początku miesiąca temperatury powietrza sięgały 3-4°C, a nocą występowały przymrozki lokalnie do minus 7°C. Taka

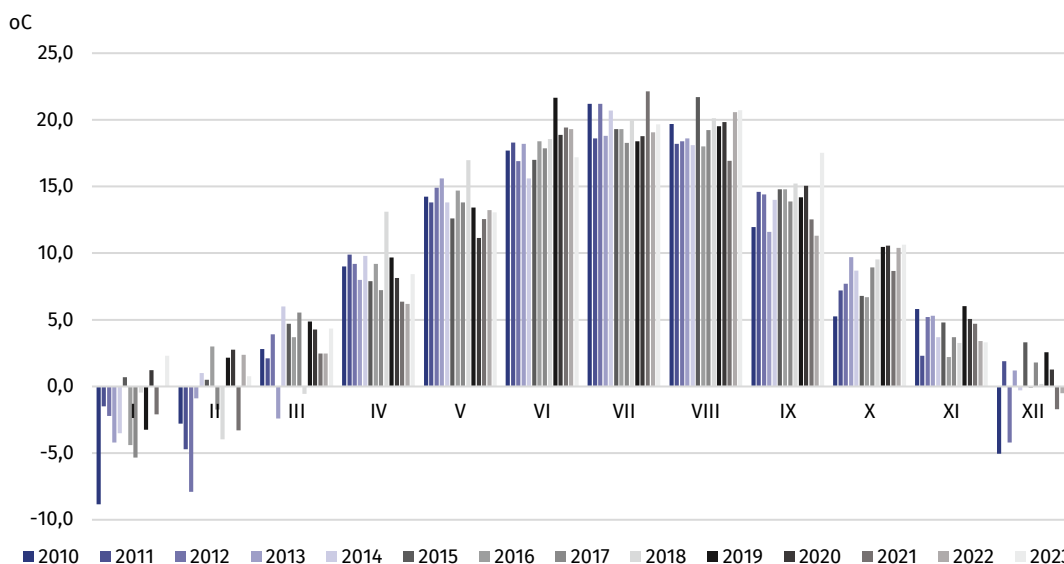
aura opóźniła wegetację roślin i wstrzymała prace polowe. Natomiast w drugiej dekadzie miesiąca przyszło ocieplenie i temperatury powietrza osiągnęły 16°C, a w trzeciej - 20°C. Ciepła pogoda i obfite opady deszczu sprzyjały rozwojowi chorób grzybowych. Pod koniec miesiąca zakończono wysadzanie ziemniaków.

Początek maja był chłodny, a średnie temperatury powietrza były niższe od normy wieloletniej, jak również występowały przygruntowe przymrozki i niewielkie opady deszczu. Silne wiatry panujące w tym czasie utrudniały rolnikom wykonywanie zabiegów ochrony roślin. Na początku drugiej dekady nastąpiło ocieplenie, a temperatury powietrza przekroczyły 20°C, jednakże nadal utrzymywały się silne wiatry. Taka aura spowodowała szybkie wyparowywanie wilgoci i wysuszenie gleby i tym samym pod koniec miesiąca pojawiły się niedobory wody w glebie. Ponadto na terenie województwa zaobserwowano nasilone występowanie szkód łowieckich wyrządzonych przez dziką zwierzynę.

Czerwiec 2023 r. był zróżnicowany pod względem temperatury, gdyż pierwsza połowa miesiąca była chłodna i sucha, natomiast druga połowa ciepła i z opadami deszczu. Jednakże niedobory wody w pierwszej połowie czerwca niekorzystnie wpłynęły na uprawy.

Wykres 1.
Chart 1.

Średnie miesięczne temperatury powietrza w województwie lubelskim
Monthly average air temperatures in lubelskie voivodship

Lato 2023 r. było ciepłe, jednakże nie brakowało obfitych opadów deszczu. Przełom czerwca i lipca był bardzo ciepły z temperaturami powietrza w okolicach 25°C i bardzo suchy. Taka pogoda przyczyniła się do pogłębienia suszy rolniczej, a IUNG w Puławach ogłosił, że susza objęła ok. 20% województwa. Połowa lipca przyniosła obfite i ciągłe opady deszczu, które wstrzymały prace żniwne na ok. 2 tygodnie.

Sierpień 2023 r. był upalny z temperaturami powietrza przekraczającymi 30°C. Pierwsza dekada miesiąca była deszczowa, co uniemożliwiało rolnikom kontynuowanie żniw, które wznowiono 10 sierpnia i praktycznie do 20 sierpnia zakończono. W ostatniej dekadzie miesiąca powróciły opady deszczu, które wpłynęły korzystnie na stan roślin okopowych i kukurydzy. Warunki pogodowe panujące pod koniec sierpnia sprzyjały wykonywaniu prac późniejszych takich jak: podorywki, siewy poplonów i rzepaku.

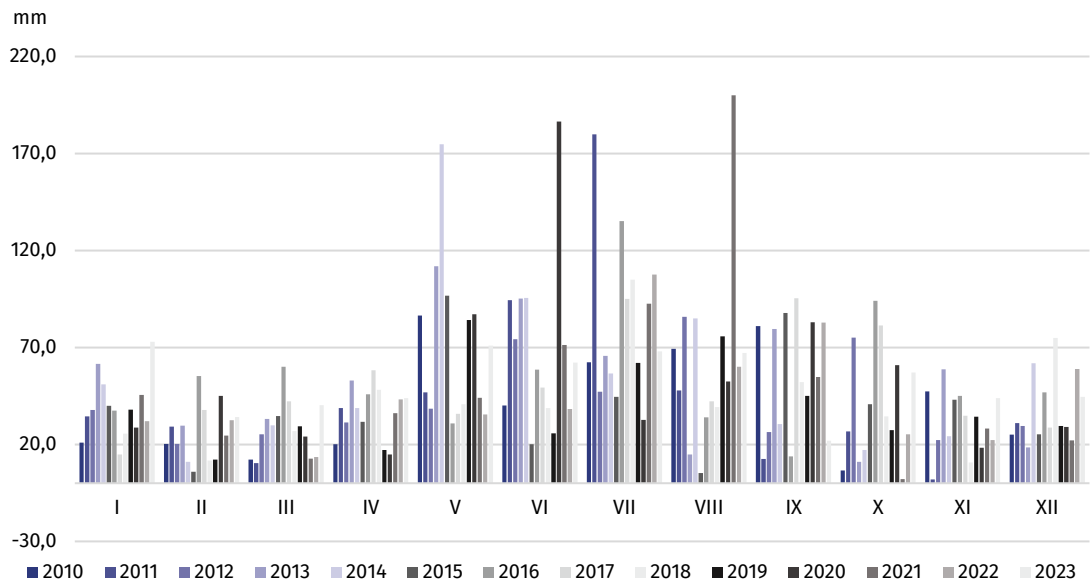
Warunki agrometeorologiczne panujące we wrześniu sprzyjały wykonywaniu prac polowych. Był to miesiąc ciepły z niewielką ilością opadów atmosferycznych, a temperatury powietrza w ciągu dnia sięgały 30°C. Taka pogoda przyczyniła się do rozpoczęcia kampanii buraczanej już we wrześniu.

Październik również był ciepły, a warunki pogodowe panujące w ciągu miesiąca sprzyjały zbiorom roślin okopowych, soi oraz kukurydzy, jak również prowadzeniu jesiennych prac

polowych takich jak: siewy ozimin oraz orki zimowe. Pod koniec miesiąca zakończono zbiory ziemniaków.

Wykres 2.
Chart 2.

Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych w województwie lubelskim
Total monthly average atmospheric precipitation in lubelskie voivodship

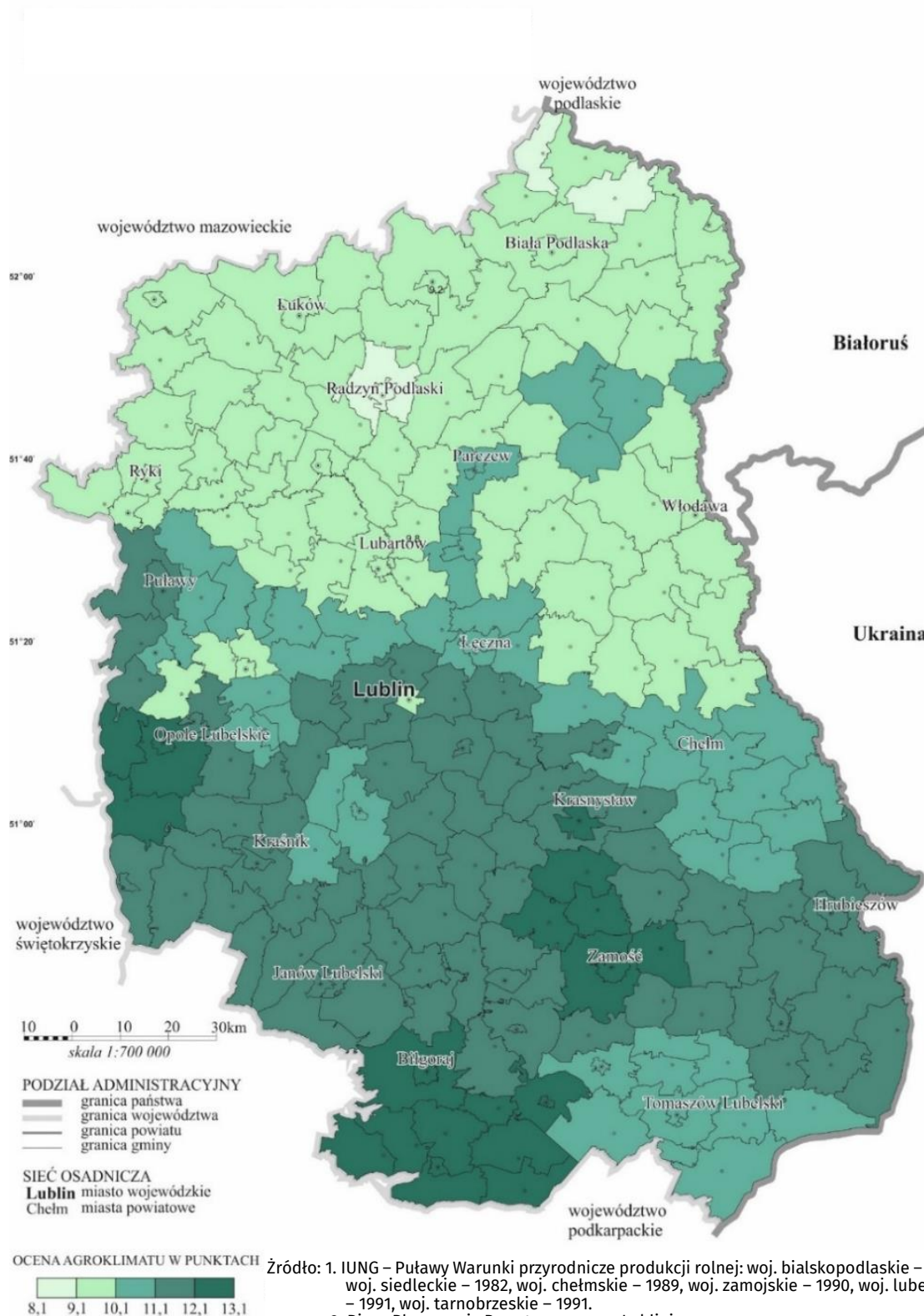

Początek listopada był wyjątkowo ciepły i słoneczny z temperaturą powietrza znacznie przewyższającą normy z wielolecia. Ochłodzenie pojawiło się dopiero w drugiej połowie miesiąca, a temperatury stopniowo spadały i nocą pojawiały się pierwsze przymrozki. Pod koniec listopada wystąpiły bardzo obfite opady śniegu. Warunki pogodowe jakie panowały w pierwszej połowie miesiąca sprzyjały prowadzeniu prac polowych, tj.: orki zimowe, zbiory buraków cukrowych i kukurydzy na ziarno. Pod koniec miesiąca większość prac polowych została zakończona, a oziminy były dobrej kondycji.

Przestrzenne zróżnicowanie agroklimatu województwa lubelskiego przedstawia mapa 1. (str. 14). W celu oceny agroklimatu Polski posłużono się skalą 15-sto punktową, gdzie 15 oznacza klimat najkorzystniejszy dla rolnictwa. W województwie lubelskim rozpiętość punktowa dla gmin sięga od 8,8 do 13,0 pkt. Najlepszym agroklimatem charakteryzuje się część południowo-zachodnia województwa, zaś najgorszym północno-wschodnia.¹

¹ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat
 Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate

Rozdział 2 Chapter 2

Produkcja rolnicza Agricultural output

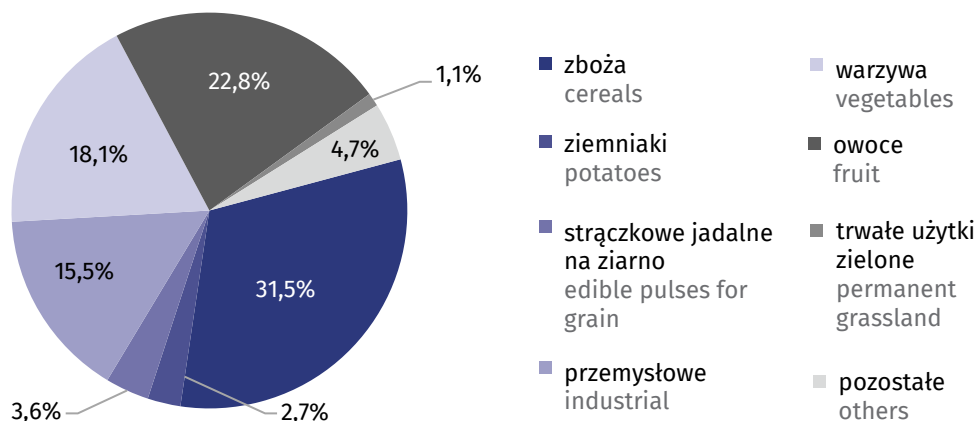
Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2022 r., w porównaniu z 2021 r., wzrosła o 1,5%, co było wynikiem wzrostu zarówno wartości produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 0,9% i o 1,7%. W 2022 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wynosiła 9 083 zł i w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrosła o 15,4% i o 53,8% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 14,8% i o 38,9%).

Globalna produkcja rolnicza obejmuje **produkcję roślinną** (surowe – nieprzetworzone produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku)) i **produkcję zwierzęcą** (produkcję żywca rzeźnego oraz surowych – nieprzetworzonych – produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób).

Wskaźniki cen globalnej i towarowej produkcji rolniczej przedstawiają w sposób syntetyczny zmiany cen sprzedawanych produktów rolnych, tj. średnich cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki te oblicza się jako iloraz wskaźnika wartości i wskaźnika wolumenu, uzyskanych ze zbiorczych rachunków produkcji rolniczej, przy czym wskaźnik wartości obliczany jest jako stosunek poziomu produkcji wyrażonej w cenach bieżących w badanym okresie do poziomu tej produkcji w roku poprzednim, a wskaźnik wolumenu – w cenach stałych.

Wykres 3.
Chart 3.

Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2022 r.
Structure of gross crop output in lubelskie voivodship in 2022

Największy udział w **globalnej produkcji roślinnej** stanowiły zboża (31,5%) oraz owoce (22,8%). W stosunku do 2021 r. udział zbóż wzrósł o 2,6 p. proc., a owoców obniżył się o 2,7 p. proc. W **globalnej produkcji zwierzęcej** największy udział miał żywiec rzeźny 48,3 oraz mleko krowie 42,1% i w porównaniu z 2021 r. ich udział obniżył się o odpowiednio o 1,8 p. proc. i o 0,4 p. proc. Natomiast w żywcu rzeźnym największy udział miał żywiec drobiowy 39,5% i wieprzowy 35,5% i w stosunku do 2021 r. udział żywca drobiowego wzrósł o 9,2 p. proc., zaś żywca wieprzowego obniżył się o 9,6 p. proc.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,6% i tym samym nasze województwo zajęło pod tym względem 3. miejsce w kraju po województwie mazowieckim (udział w globalnej produkcji krajowej 17,6%) i wielkopolskim (16,8%). Na ostatnim miejscu znalazło się województwo lubuskie z udziałem 1,8%.

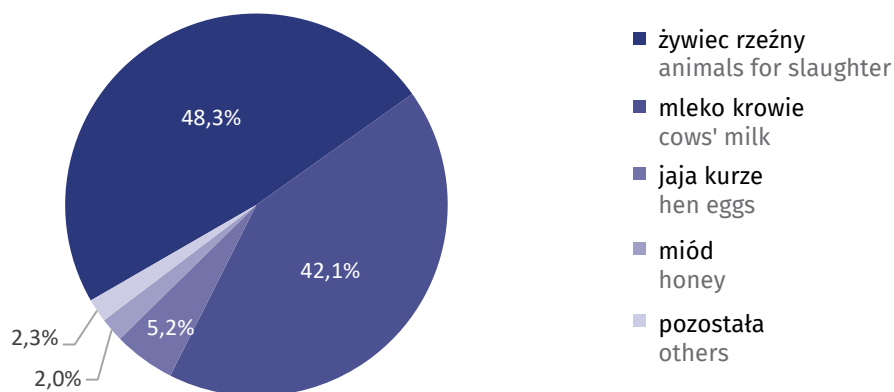
Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

W 2022 r. wartość **produkcji końcowej** w województwie lubelskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 3,4% wyższa. Przyczynił się do tego wzrost produkcji roślinnej o 4,3% i zwierzęcej o 0,9%. Produkcja roślinna stanowiła 72,1% wartości produkcji końcowej, a zwierzęca 27,9% i w porównaniu z 2021 r. udział produkcji roślinnej w produkcji końcowej wzrósł o 1,8 p. proc., a zwierzęcej zmniejszył się o 1,8%. W 2022 r. produkcja końcowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wzrosła zarówno w porównaniu z rokiem wcześniejszym, jak i w stosunku do 2015 r. odpowiednio o 17,6% i o 58,9% (w kraju odpowiednio o 17,1% i o 41,3%).

Pod względem produkcji końcowej województwo lubelskie zajęło 4. miejsce w kraju z udziałem 8,2%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 18,9% w krajowej produkcji końcowej, a na drugim wielkopolskie z udziałem 17,5%, zaś na ostatnim województwo lubuskie z udziałem 1,7%.

Wykres 4.
Chart 4.

Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2022 r.
Structure of gross animal output in lubelskie voivodship in 2022

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach. W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) w latach 1999-2003 uwzględniono dopłaty bezpośrednie Agencji Rynku Rolnego do interwencyjnego skupu pszenicy i żyta, od 2004 r. naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw (m.in. uprawy chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

W 2022 r. wartość **produkcji towarowej** ogółem zwiększyła się o 1,9%, co spowodowane było wyższą niż przed rokiem produkcją roślinną, której wzrost wyniósł 3,5%. Produkcja zwierzęca natomiast zmniejszyła się o 1,8%, a jej udział w wartości produkcji towarowej ogółem wyniósł 29,9% i był niższy w porównaniu z 2021 r. o 2,0 p. proc. Natomiast udział produkcji roślinnej wyniósł 70,1% i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 2,0 p. proc. W 2022 r. produkcja towarowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 14,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym (w kraju o 12,4%), natomiast w stosunku do 2015 r. o 48,5% (w Polsce o 32,3%).

Pod względem produkcji towarowej województwo lubelskie zajęło 4. miejsce w kraju z udziałem 8,1%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 18,7% w krajowej produkcji towarowej, na drugim wielkopolskie z udziałem 18,4%, zaś na ostatnim województwo podkarpackie z udziałem 1,7%.

Rozdział 3

Chapter 3

Produkcja roślinna

Crop output

W 2023 r. w województwie lubelskim uzyskano podobne plony produkcji roślinnej jak rok wcześniej, pomimo panujących niekorzystnych warunków atmosferycznych w okresie wegetacji. Zwiększono powierzchnię uprawy zbóż ogółem, jednakże powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zmniejszono. Zbiory rzepaku i rzepiku zwiększyły się w porównaniu z 2022 r. odwrotnie niż zbiory ziemniaków, przy jednoczesnym zmniejszeniu powierzchni zasiewów ziemniaków.

Wielkość produkcji roślinnej obliczono na podstawie:

- a) w zakresie powierzchni zasiewów – danych administracyjnych pozyskanych z ARIMR (od 202 r.), zaś w 2010 r. i 2020 r. z Powszechnego Spisu Rolnego;
- b) w zakresie plonów – dane z ocen i ekspertyz rzeczoznawców rolnych GUS;
- c) sprawozdań statystycznych (badanie pełne) z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i pozostałych.

W 2023 r. warunki agrometeorologiczne były niekorzystne dla produkcji rolniczej, a ten niekorzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w roku miały przede wszystkim:

- zimny marzec i początek kwietnia opóźnił wegetację i większość prac polowych;
- wiosenne przymrozki w kwietniu spowodowały przemarznięcia kwiatów na drzewach i krzewach owocowych oraz plantacjach jagodowych;
- znikoma ilość opadów atmosferycznych w maju i czerwcu potęgująca suszę rolniczą.

Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemioprodu zebrałego z jednostki powierzchni (ha).

Uprawy pastewne obejmują:

- a) strączkowe pastewne;
- b) motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami;
- c) okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa i inne);
- d) kukurydzę na pasze.

Pozostałe uprawy to: warzywa, truskawki, wysadki okopowych oraz inne, np. zioła.

Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemioplodów rolnych w województwie lubelskim w 2023 r. przedstawiał się następująco:

- zbiory zbóż ogółem oszacowano na poziomie 3 717,0 tys. t, czyli na wyższym o 6,8% od notowanego w poprzednim roku i o 22,8% od notowanych w 2015 r.; w tym zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 3 026,1 tys. t, czyli wyższym o 4,0% od notowanego w 2022 r. i 6,3% od uzyskanych w 2015 r.;
- zbiory kukurydzy na ziarno oceniono na poziomie 648,6 tys. t, czyli wyższym o 21,1% od zbiorów z roku poprzedniego i prawie 4-krotnie wyższym niż w 2015 r.;
- zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie 481,5 tys. t, czyli wyższym o 13,3% od zbiorów uzyskanych w 2022 r. i 198,2% od uzyskanych w 2015 r.;
- zbiory ziemniaków oceniono na poziomie 293,3 tys. t, czyli niższym o 8,6% od zbiorów z roku poprzedniego i o 35,7% niż w 2015 r.;
- zbiory buraków cukrowych oszacowano na poziomie 2 194,3 tys. t, czyli wyższym o 31,9% od uzyskanych w 2022 r. i o 31,0% od notowanych w 2015 r.

W strukturze zasiewów w województwie lubelskim w 2023 r. przeważały zboża, które stanowiły 66,7% ogólnych zasiewów. Udział zbóż w strukturze zasiewów zmniejszył się o 0,4 p. proc. w porównaniu z 2022 r. i o 7,5 p. proc. w stosunku do 2015 r.

Tabela 1.
Table 1.

Struktura powierzchni zasiewów w województwie lubelskim
Structure of sown area in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2022	2023
	w odsetkach in percent		
Ogółem Total			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0
zboż ^a cereals ^a	74,2	67,1	66,7
strączkowe na ziarno pulses for needs	2,5	3,0	2,8
ziemniaki ^b potatoes ^b	2,1	0,9	0,9
przemysłowe industrial	9,3	16,3	17,6
pastewne fodder	8,7	10,3	9,7
pozostałe uprawy other crops	3,3	2,4	2,3

a Zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Bez powierzchni ziemniaków w ogrodach przydomowych.
a Basic cereals, cereals mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. b Without area of potatoes in home gardens.

3.1. Zboża

3.1. Cereals

Stan przezimowania zbóż w lutym 2023 r. rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku wcześniejszego, co oznacza, że rośliny były w dobrej kondycji. Nie zaobserwowano większych uszkodzeń po zimie, jednakże duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę. Lokalnie na zbożach ozimych zaobserwowano oznaki chorobowe mączniaka prawdziwego, rdzy brunatnej oraz septoriozy liści, a w związku z tym pod koniec miesiąca rolnicy rozpoczęli zabiegi ochronne na zbożach ozimych. W kwietniu stan zbóż ozimych oceniono na dobry, na plantacjach widoczne były nieliczne szkodniki, tj. mszyce i skrzypionki zbożowej.

W maju stan zbóż ozimych i jarych był dobry. Zboża ozime znajdowały się w fazie kłoszenia, a jare w końcowej fazie grubienia pochwy liściowej. W ciągu miesiąca rolnicy wykonali na tych zbożach zabiegi ochronne mające na celu zwalczanie skrzypionki zbożowej. Nie zaobserwowano na nich nasilenia chorób grzybowych. W czerwcu zboża ozime zakończyły kwitnienie i pod koniec miesiąca znajdowały się w fazie kształtowania ziarniaków, a ich stan rzeczoznawcy rolni ocenili na dobry. Natomiast zboża jare, w zależności od części województwa, znajdowały się w średniej i dobrej kondycji. Podobnie jak na zbożach ozimych zaobserwowano występowanie lokalnie mszyc i skrzypionki zbożowej, a w związku z tym konieczna była ich ochrona.

Żniwa rozpoczęto z początkiem lipca, a zebrane plony były dość dobre i nieco wyższe niż rok wcześniej. Ziarno posiadało gorsze parametry jakościowe niż w 2022 r., ze względu na niekorzystne warunki pogodowe.

Zboża, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:

- a) zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto;
- b) mieszanki zbożowe na ziarno;
- c) kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe.

W 2023 r. w strukturze zasiewów zbóż w województwie lubelskim największy udział stanowiła pszenica 43,7% (w kraju 34,1%), a jej udział w stosunku do 2022 r. zmniejszył się o 2,3 p. proc., natomiast wzrósł o 5,8 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w Polsce udział pszenicy w zasiewach zbóż ogółem zmniejszył się o 0,9 p. proc. w stosunku do 2022 r., zaś wzrósł o 2,2 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). Na kolejnym miejscu w województwie lubelskim było pszenżyto z udziałem 17,1% i jęczmień z udziałem 8,3% (w kraju odpowiednio 16,7% i 9,0%). Jednakże w przypadku pszenżyta odnotowano wzrost udziału w stosunku do 2022 r. o 0,4 p. proc. (w Polsce spadek o 0,4 p. proc.), w przypadku jęczmienia wzrost o 0,6 p. proc. (w kraju o 0,1 p. proc.). Natomiast w porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek udziału pszenżyta o 1,9 p. proc. (w Polsce o 3,5 p. proc.) i jęczmienia o 4,3 p. proc. (w kraju o 2,2 p. proc.).

Według wynikowego szacunku **powierzchnia upraw zbóż ogółem** w 2023 r. wyniosła 717,9 tys. ha i była większa o 0,1% w porównaniu z rokiem poprzednim i mniejsza o 12,3% w stosunku do 2015 r. (w Polsce odpowiednio mniejsza o 0,1% i o 4,3%). Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 51,8 dt/ha, czyli o 6,8% wyższym od uzyskanych rok wcześniej i o 40,0% wyższym niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio wyższe o 0,8% i o 33,8%). Zbiory zbóż ogółem w 2023 r. zwiększyły się zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 6,8% i o 22,8% (w Polsce odpowiednio wyższe o 0,6% i o 28,0%) i wyniosły 3 717,0 tys. t.

Pod względem wielkości zbiorów zbóż ogółem województwo lubelskie zajęło 2. miejsce w kraju z udziałem 10,4%, po województwie wielkopolskim z udziałem 14,7%, na ostatnim miejscu uplasowało się województwo lubuskie z udziałem 2,4%.

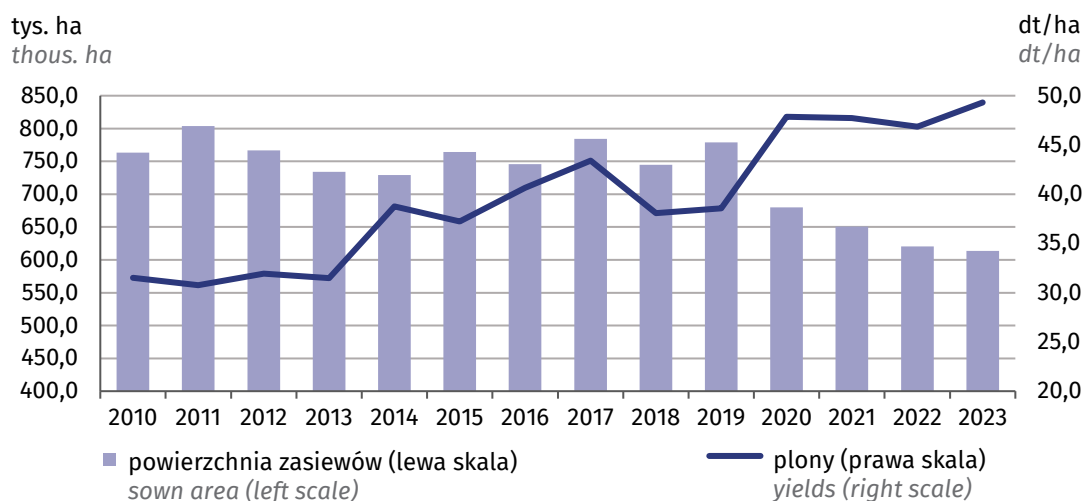
Tabela 2. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż w województwie lubelskim
 Stan w czerwcu
 Table 2. Sown area, yields and production of cereals in lubelskie voivodship
 As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2022 = 100
Ogółem Total					
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	818,7	736,9	717,5	717,9	100,1
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	37,0	48,5	48,5	51,8	106,8
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	3 027,2	3 570,9	3 481,1	3 717,0	106,8
w tym w zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed					
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	764,4	680,2	620,7	613,7	98,9
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	37,2	47,9	46,9	49,3	105,1
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	2 846,9	3 255,3	2 908,7	3 026,1	104,0

Łączna powierzchnia zasiewów **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określona na podstawie wynikowego szacunku w 2023 r. wyniosła 613,7 tys. ha i w porównaniu z 2022 r. była niższa o 1,1%, a w stosunku do 2015 r. o 19,7% (w kraju odpowiednio niższa o 1,0% i o 14,0%). Plony uzyskane ze zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 49,3 dt/ha, czyli wyższym o 5,1% w stosunku do roku wcześniejszego i wyższym o 32,5% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio na niższym o 0,7% i wyższym o 24,3%). W omawianym roku zebrano o 4,0% więcej zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi niż w 2022 r. (w kraju o 1,6% mniej) i o 6,3% więcej niż w 2015 r. (w Polsce o 7,1%). Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2023 wyniosły 3 026,1 tys. t.

Wykres 5. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim
 Stan w czerwcu

Chart 5. Sown area and yields of basic and mixed cereals in lubelskie voivodship
 As of June

Powierzchnia upraw **pszenicy ogółem** w województwie lubelskim w 2023 r. wyniosła 313,5 tys. ha. W stosunku do roku wcześniejszego powierzchnia upraw pszenicy ogółem zmniejszyła się o 4,9%, a w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 1,1%. W Polsce powierzchnia zasiewów pszenicy ogółem w

omawianym roku zmniejszyła się o 2,7% w stosunku do 2022 r., a w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 2,2%.

Plony pszenicy ogółem z 1 hektara w województwie lubelskim w 2023 r. wyniosły 57,8 dt (plony pszenicy ozimej – 58,9 dt) i w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 7,0% (w kraju o 0,7%), w tym ozimej o 6,5% (w Polsce wzrosły o 0,7%). W stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost plonów pszenicy ogółem zarówno w województwie jak i w kraju, odpowiednio o 31,1% i o 17,7%.

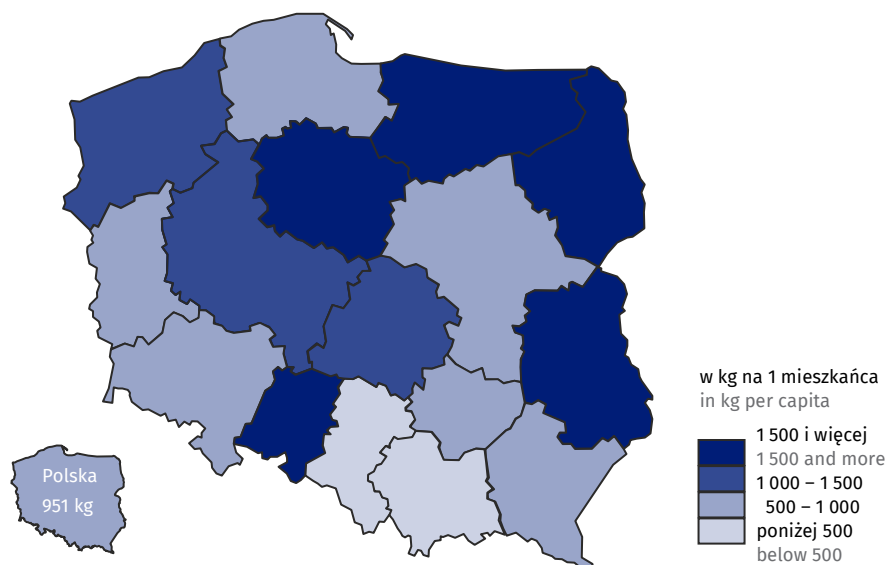
Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku **żyta**, gdzie w województwie lubelskim powierzchnia zasiewów w 2023 r. wyniosła 32,7 tys. ha i wzrosła o 20,8% w stosunku do 2022 r. (w Polsce o 9,9%), natomiast w porównaniu z 2015 r. obniżyła się o 37,1% (w kraju wzrosła o 0,4%). Uzyskane plony żyta były o 6,6% wyższe niż rok wcześniej i o 15,6% niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 1,4% niższe i o 27,7% wyższe) i wyniosły 34,1 dt/ha. Zbiory żyta w omawianym okresie wyniosły 111,5 tys. t i były wyższe o 28,4% w stosunku do 2022 r., zaś niższe o 27,3% w stosunku do 2015 r. W Polsce zbiory również były wyższe zarówno w porównaniu z rokiem wcześniejszym, jak i w stosunku do 2015 r., odpowiednio o 8,4% i o 28,2%

Pod koniec kwietnia rolnicy rozpoczęli siew **kukurydzy**. W maju 2023 r. stan kukurydzy na ziarno rzeczoznawcy rolni ocenili na dobrym poziomie, a wschody były wyrównane. Przełom czerwca i lipca był bardzo upalny, a opady deszczu praktycznie nie występowały, co przyczyniło się do wystąpienia suszy rolniczej, na czym ucierpiały plantacje kukurydzy. Opady deszczu w lipcu i pod koniec sierpnia poprawiły kondycję plantacji, których stan w sierpniu został oceniony na dobry. Zbiory kukurydzy na ziarno rozpoczęto pod koniec października, plony były dobre, a wilgotność oceniono na 20-30%.

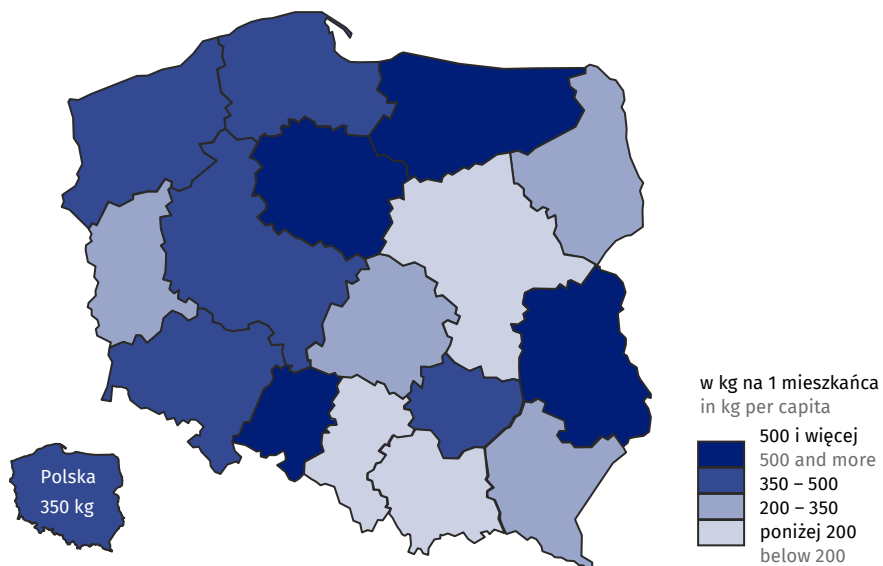
W 2023 r. **kukurydżę na ziarno** zasiano na powierzchni 82,7 tys. ha, czyli o 8,1% większej niż w roku poprzednim i o 113,0% niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 5,0% i o 87,3%). Plony kukurydzy oceniono na poziomie 78,5 dt/ha, czyli o 12,1% wyższym od uzyskanych w 2022 r. i o 84,7% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 2,5% i o 54,8%). Zbiory wyniosły 648,6 tys. t i były o 21,1% wyższe od uzyskanych przed rokiem i prawie 4-krotnie wyższe niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 7,6% i prawie 3-krotnie). Województwo lubelskie zajęło 7. miejsce w kraju pod względem wielkości zbiorów kukurydzy na ziarno, z udziałem 7,1% w zbiorach krajowych. Najwięcej kukurydzy na ziarno zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 16,3%) i kujawsko-pomorskim (11,7%), zaś najmniej w świętokrzyskim (1,5%) i lubuskim (1,8%).

Mapa 2. Zbiory zbóż ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.

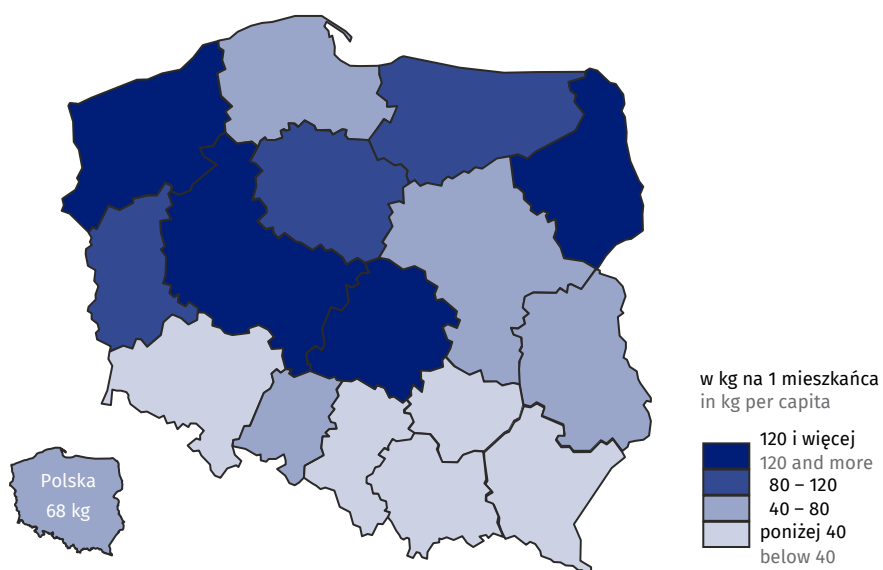
Map 2. Total production of cereal in kg per capita by voivodships in 2023

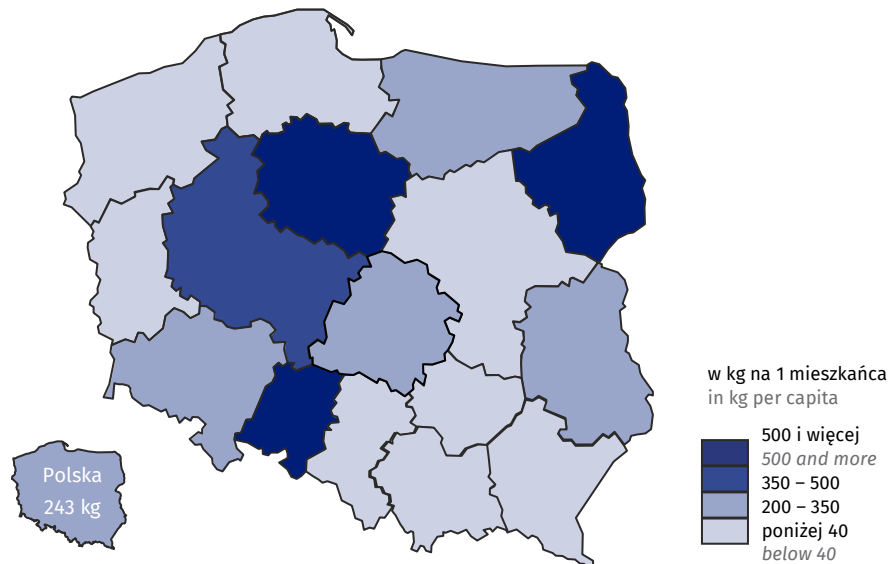
Mapa 3. Zbiory pszenicy w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.
 Map 3. Production of wheat in kg per capita by voivodships in 2023

Mapa 4. Zbiory żyta w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.
 Map 4. Production of rye in kg per capita by voivodships in 2023

Mapa 5. Zbiory kukurydzy na ziarno w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.
Map 5. Production of maize for grain in kg per capita by voivodships in 2023

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca, dynia oleista i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

3.2. Rzepak i rzepik

3.2. Rape and turnip rape

Warunki pogodowe w okresie siewów rzepaku ozimego w 2022 r. były bardzo niekorzystne, gdyż susza która utrzymywała się praktycznie przez cały sierpień i trwała do pierwszej dekady września utrudniała siewy i powodowała problemy ze wschodami. Pomimo tego stan przezimowania rzepaku i rzepiku w lutym 2023 r. oceniono na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Tabela 3. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim

Table 3. Stan w czerwcu
Sown area, yields and production of rape and turnip rape in lubelskie voivodship
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2022 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	65,0	128,4	125,3	131,9	105,2
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	24,8	29,8	33,9	36,5	107,7
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	161,5	383,3	424,9	481,5	113,3

Według stanu na dzień 30 kwietnia rzepak zimowy znajdował się w fazie kwitnienia, a na niektórych plantacjach zaobserwowano pierwsze szkodniki: chowacza łądzygowego i stodyszka, a w związku z tym konieczna była ochrona. W maju stan plantacji rzepaku ozimego został

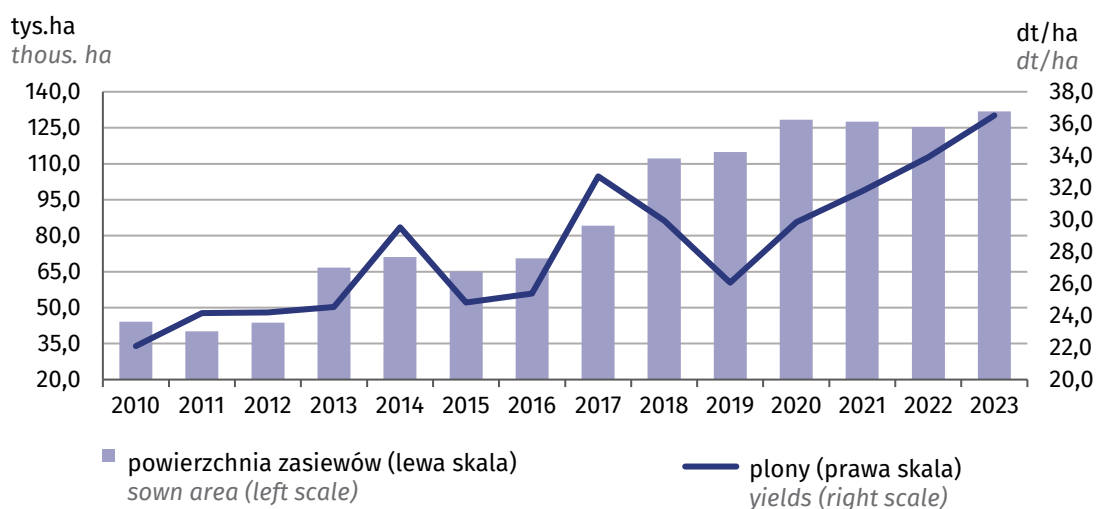
oceniony na dobry, natomiast jarego na średni. Rzepak ozimy znajdował się w fazie kończenia kwitnienia, a plantacje były dobrze rozkrzewione, zaś jary przygotowywał się do kwitnienia. Niestety na obydwu rodzajach plantacji zaobserwowano nasilenie występowania szkodnika słodyszka i szkodników łuszczynowych, co wymagało ochrony roślin. W czerwcu rzepak ozimy znajdował się w fazie wzrostu i rozwoju łuszczyn, zaś jary w fazie kwitnienia. Stan roślin, w przypadku rzepaku ozimego, jak i jarego, został oceniony na dobry. Sporadycznie występowały szkodniki łuszczynowe.

Żniwa rzepaku ozimego rozpoczęto pod koniec drugiej dekady lipca. Zebrane plony były dość dobre i nieco wyższe niż rok wcześniej. Ziarno posiadało gorsze parametry jakościowe niż w 2022 r., ze względu na niekorzystne warunki pogodowe, pomimo tego zaolejenie rzepaku było bardzo dobre.

Wykres 6. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 6. Sown area and yields of rape and turnip rape in lubelskie voivodship
As of June

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku w 2023 r. wyniosła 131,9 tys. ha i była o 5,2% większa w porównaniu z rokiem poprzednim i o 102,7% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 2,3% i o 16,4%). Uzyskane plony rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie 36,5 dt/ha, a więc wyższym o 7,7% od uzyskanych w roku poprzednim i o 47,2% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 0,3% i o 18,9%).

W województwie lubelskim w 2023 r. zbiory rzepaku i rzepiku ukształtowały się na poziomie 481,5 tys. t. i były o 13,3% wyższe od notowanych w 2022 r. i o 198,2% niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio o 2,5% i o 38,5%).

Województwo lubelskie z udziałem 12,9% w zbiorach krajowych znalazło się na 1. miejscu w kraju, na 2. miejscu było województwo dolnośląskie (11,4%). Natomiast najmniej rzepaku i rzepiku zebrano w województwie małopolskim (1,4%) i podlaskim (2,1%).

3.3. Ziemniaki²

3.3. Potatoes²

Kwiecień 2023 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, zarówno śniegu, jak i deszczu. Taka pogoda opóźniła sadzenie ziemniaków. Pod koniec maja ziemniaki znajdowały się w fazie wzrostu części naziemnej, a plantacje ocenione były na dobrym poziomie. W czerwcu rośliny znajdowały się w fazie kwitnienia i zakrywania międzyrzędzi. Nie obserwowano chorób grzybowych, jednakże masowo pojawiła się stonka ziemniaczana. Opady deszczu w lipcu,

² Bez powierzchni i produkcji w ogrodach przydomowych

² Without sown area and production in kitchen gardens

a później upały w sierpniu spowodowały występowanie zarazy ziemniaczanej. Opady deszczu pod koniec sierpnia znacznie poprawiły stan plantacji. Zbiory ziemniaków rozpoczęto z początkiem września, a zakończono w październiku. Plony były niższe niż rok wcześniej. Bulwy były niższej jakości ze względu na suszę i na porażenie chorobami grzybowymi, które było większe niż rok wcześniej.

Tabela 4. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków (bez powierzchni i produkcji w ogrodach przydomowych) w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 4. Sown area, yields and production of potatoes (with kitchen gardens) in lubelskie voivodship As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2022 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thous. ha	21,3	11,7	9,9	9,4	94,9
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	214	398	324	312	96,3
Zbiory w tys. t Production in thous. t	456,0	467,0	321,1	293,3	91,4

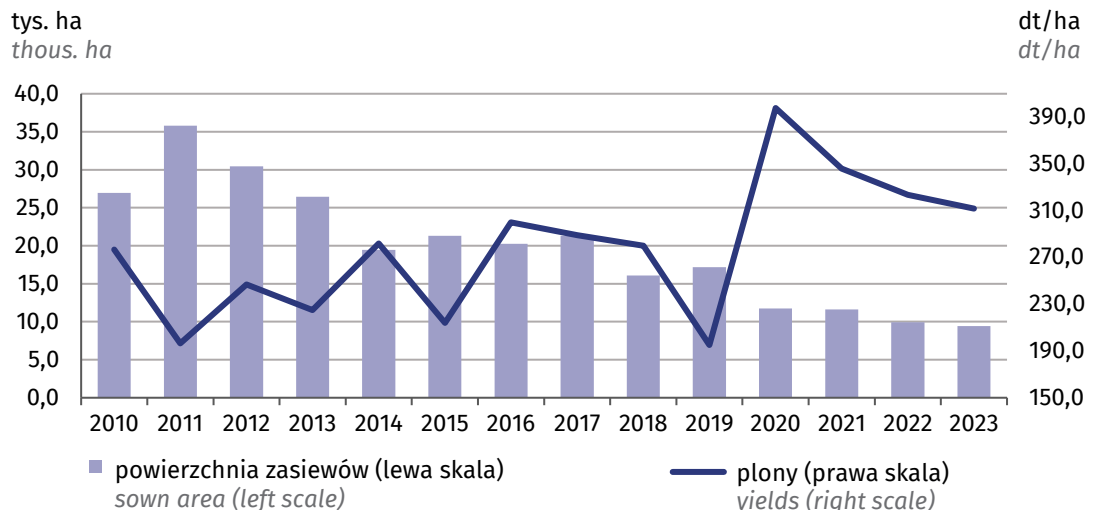
Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw **ziemniaków** w 2023 r. zmniejszyła się zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 5,1% i o 55,8% (w kraju odpowiednio o 3,8% i o 35,5%) i wyniosła 9,4 tys. ha. Plony ziemniaków oszacowano na poziomie 312 dt/ha, czyli o 3,8% niższym od uzyskanych w 2022 r, natomiast o 45,8% wyższym w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio niższym o 3,6% i wyższym o 40,7%).

W województwie lubelskim w 2023 r. zbiory ziemniaków ukształtowały się na poziomie 293,3 tys. t. i były o 8,6% niższe od notowanych w roku wcześniejszym i o 35,7% w porównaniu z 2015 r. Podobna sytuacja była w kraju, gdzie zbiory ziemniaków w 2023 r., zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i w stosunku do 2015 r., zmniejszyły się odpowiednio o 7,3% i o 9,1%.

Wykres 7. Powierzchnia i plony ziemniaków w województwie lubelskim

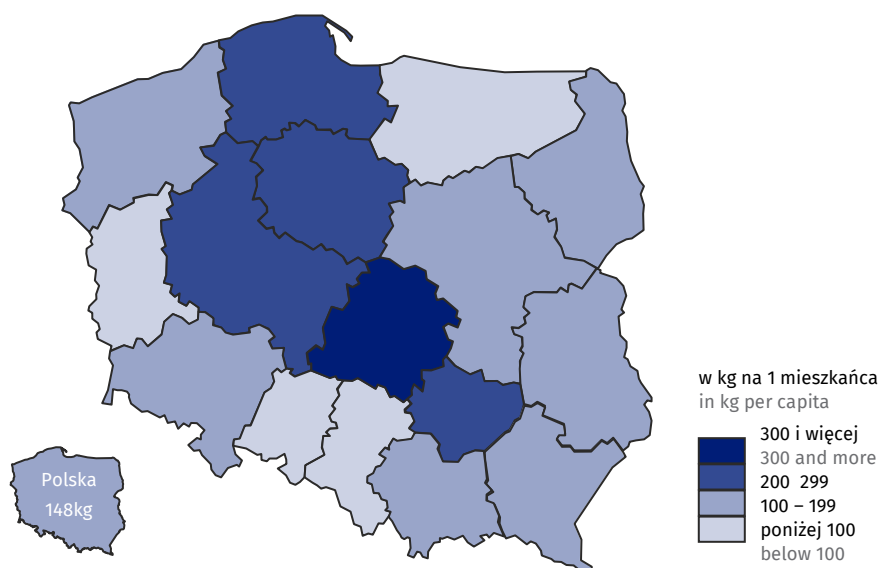
Stan w czerwcu

Chart 7. Sown area and yields of potatoes in lubelskie voivodship As of June

Województwo lubelskie zajęło 7. miejsce w kraju pod względem produkcji ziemniaków z udziałem 5,2%. Najwięcej ziemniaków zebrano w województwie: wielkopolskim (udział w kraju 16,2%) oraz łódzkim (12,8%), natomiast najmniej w województwie lubuskim (0,9%) i śląskim (2,1%).

Mapa 6. Zbiory ziemniaków w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.
Map 6. Production of potatoes in kg per capita by voivodships in 2023

3.4. Buraki cukrowe

3.4. Sugar beets

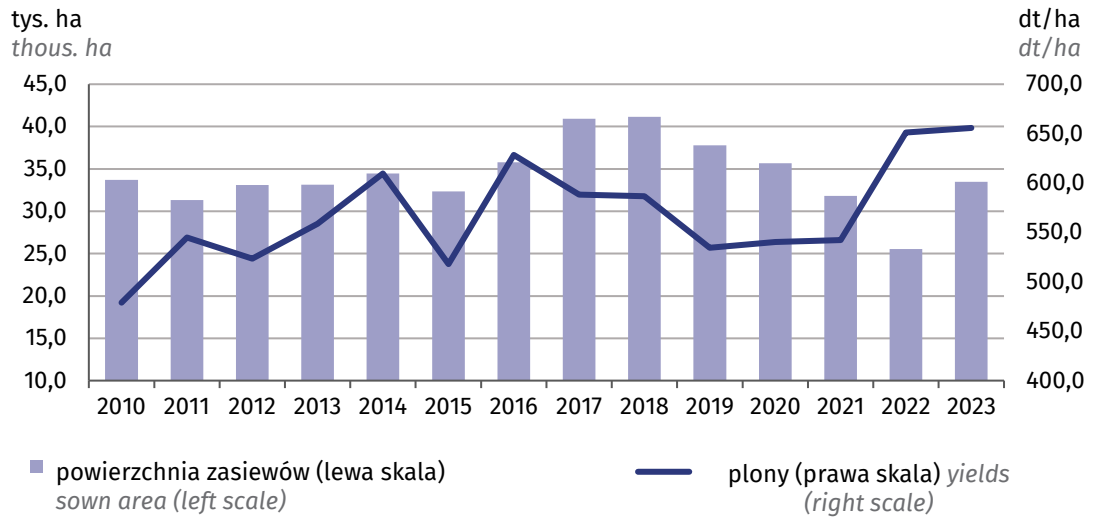
Kwiecień 2023 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, zarówno śniegu, jak i deszczu, co przyczyniło się do opóźnienia siewów buraków cukrowych. Rośliny wysiane w niekorzystnych warunkach atmosferycznych jakie panowały na początku miesiąca cechowały się bardzo nierównomiernymi wschodami. W czerwcu stan plantacji został oceniony na dobrym poziomie. W lipcu i sierpniu stan upraw był dobry i uległ znacznej poprawie po lipcowych i sierpniowych opadach deszczu.

Tabela 5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych w województwie lubelskim.
Stan w czerwcu
Table 5. Sown area, yields and production of sugar beets in lubelskie voivodship.
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w liczbach bezwzględnych in absolute				2022 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thous. ha	32,3	35,7	25,5	33,5	131,0
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	517,8	540,4	651,2	655,8	100,7
Zbiory w tys. t Production in thous. t	1 674,6	1 928,0	1 663,5	2 194,3	131,9

Z początkiem września rozpoczęto zbiory buraków cukrowych i tym samym ruszyła kampania buraczana w cukrowniach. Plony były dobre, a polaryzacja na średnim poziomie, która pomimo korzystnej pogody w październiku została oceniona na 16%. Na spadek zawartości cukru miały wpływ niekorzystne warunki pogodowe we wcześniejszym okresie wegetacji.

Wykres 8. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych w województwie lubelskim
Chart 8. Sown area and yields of sugar beets in lubelskie voivodships

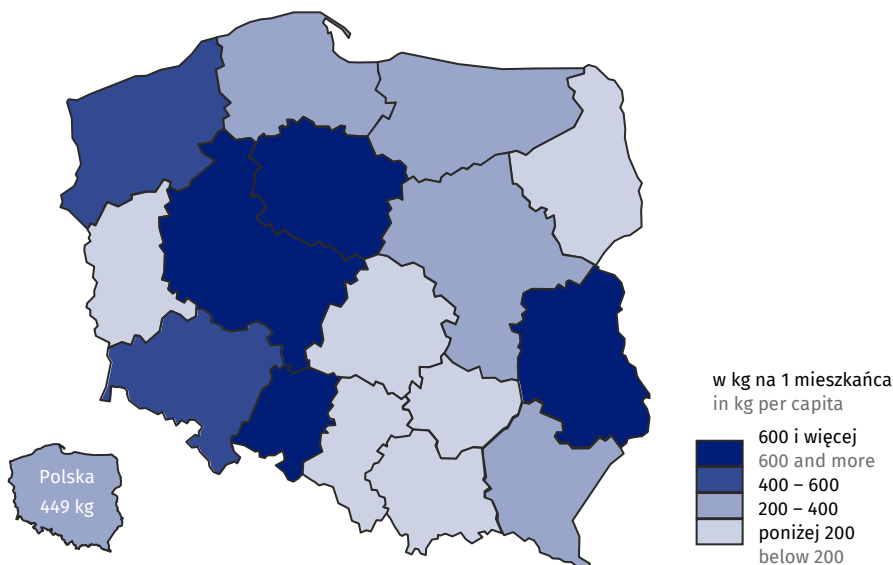

Powierzchnia upraw **buraków cukrowych** w 2023 r. wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 31,0% i o 3,5% w porównaniu z 2015 r. i wyniosła 33,5 tys. ha. W kraju w stosunku do 2022 r. odnotowano wzrost o 17,6% i o 44,8% w odniesieniu do 2015 r.

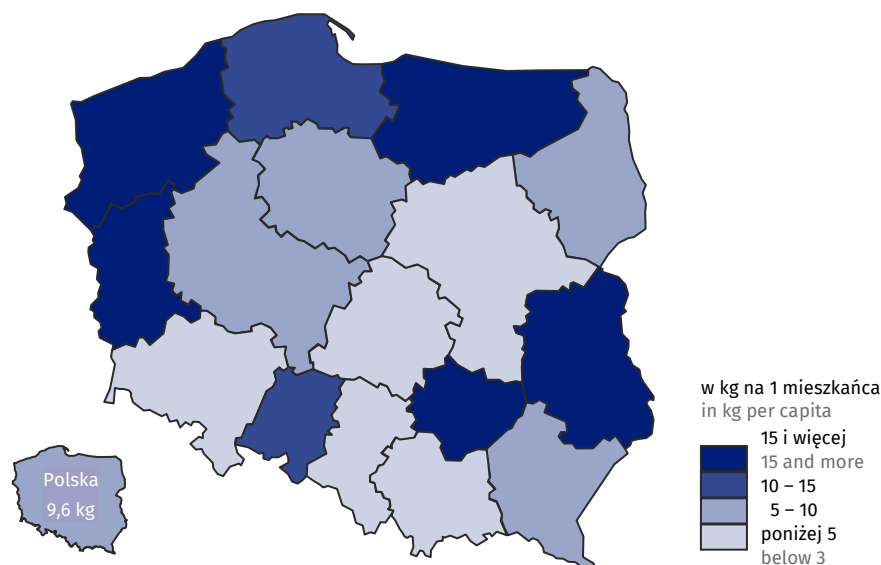
Plony buraków cukrowych ukształtowały się na poziomie 655,8 dt/ha i były o 0,7% wyższe w stosunku do uzyskanych rok wcześniej i o 26,6% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 1,8% i o 25,0%). Zbiory buraków cukrowych w 2023 r. wzrosły o 31,9% w odniesieniu do 2022 r. i o 31,0% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio o 19,7% i o 80,9%) i wyniosły 2 194,3 tys. t.

Udział województwa lubelskiego w krajowych zbiorach buraka cukrowego wyniósł 13,0% i tym samym województwo zajęło 3. miejsce w kraju. Najwięcej buraków cukrowych zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 22,4%) i kujawsko-pomorskim (18,4%), zaś najmniej w podlaskim (0,1%) i małopolskim (0,5%).

Mapa 7. Zbiory buraków cukrowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.
Map 7. Production of sugar beets in kg per capita by voivodships in 2023

Mapa 8. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.
 Map 8. Total production of edible pulses in kg per capita by voivodships in 2023

Strączkowe na ziarno to:

- a) konsumpcyjne (groch, fasola, bób i inne);
- b) pastewne (peluszką, wyka, bobik, łubin i inne).

Województwo lubelskie uplasowało się na 1. miejscu jeśli chodzi o zbiór roślin strączkowych jadalnych z udziałem 24,5% w kraju. Na drugim miejscu znalazło się województwo zachodniopomorskie (z udziałem 13,5%), zaś na ostatnim śląskie (1,6%).

3.5. Warzywa i owoce

3.5. Vegetables and fruit

Niskie temperatury panujące w marcu 2023 r. spowodowały, że zaawansowanie siewów warzyw gruntowych było na niskim poziomie. Kwiecień 2023 r. był miesiącem dość chłodnym z obfitymi opadami, na początku miesiąca śniegu, a później deszczu. Taka pogoda opóźniła siew warzyw gruntowych.

Powierzchnia upraw **warzyw gruntowych ogółem** w województwie lubelskim w 2023 r. zmniejszyła się o 7,2% w stosunku do 2022 r., zaś wzrosła w stosunku do 2015 r. o 9,7% i wyniosła 17,4 tys. ha. W Polsce natomiast powierzchnia ta zmniejszyła się w stosunku do 2022 r. o 3,5% i o 14,9% w porównaniu z 2015 r.

W województwie lubelskim zebrano 558,6 tys. t warzyw i w porównaniu z 2022 r. odnotowano spadek produkcji warzyw gruntowych o 12,0%, natomiast w stosunku do 2015 r. wzrost o 53,2%. Zbiory w kraju również zmniejszyły się w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 3,8%, zaś wzrosły o 1,1% w stosunku do 2015 r. Największy udział w zbiorach warzyw gruntowych w 2023 r. stanowiły łączne zbiory dyni, kabaczka i cukinii (43,5%), a następnie zbiory marchwi jadalnej (15,7%) oraz buraka ćwikłowego (6,2%).

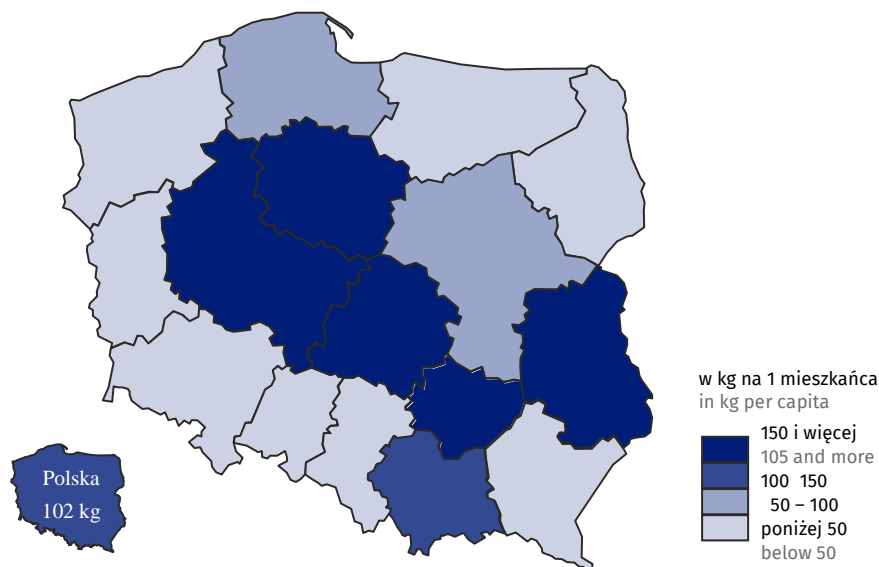
Tabela 6. Zbiory warzyw gruntowych w województwie lubelskim
Table 6. Production of ground vegetables in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w tysiącach ton in thousand ton				2022 = 100
Ogółem Total	364,7	447,6	634,6	558,6	88,0
kapusta cabbage	48,5	28,3	30,0	24,8	82,5
kalafior cauliflower	22,7	21,9	27,2	23,3	85,6
cebula onion	32,3	23,2	26,0	30,0	115,6
marchew jadalna dining carrots	81,7	97,0	102,5	87,4	85,3
burak ćwikłowy beetroot	33,5	41,4	39,9	34,5	86,5
ogórek cucumber	20,7	13,6	9,9	9,1	91,3
pomidor tomato	29,3	32,9	30,1	26,9	89,5
pozostałe ^a others ^a	96,0	189,4	369,0	322,6	87,4

a Pory, pietruszka, selery, papryka, rzodkiewka, sałata i inne.
a Leeks, parsley, celeries, pepper, radish, lettuce and others.

Województwo lubelskie uplasowało się na 2. miejscu w kraju pod względem zbioru warzyw gruntowych z udziałem 14,6%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo kujawsko-pomorskie (z udziałem 16,0%), zaś na ostatnim podlaskie (0,7%).

Mapa 9. Zbiory warzyw gruntowych ogółem w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.
Map 9. Production of ground vegetables in kg per capita by voivodships in 2023

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu 2023 r. były korzystne dla większości upraw sadowniczych, a warunki wilgotnościowe gleb po okresie zimowym były bardzo dobre i w późniejszym okresie wegetacji korzystnie wpływały na rozwój roślin.

W marcu 2023 r. kondycję **drzew i krzewów owocowych** rzeczoznawcy ocenili na dobrym poziomie, a negatywnych skutków zimy do tej pory nie zaobserwowano. Rośliny rozwijały się dobrze, jednakże kwietniowe przymrozki spowodowały uszkodzenia pąków na niektórych

gatunkach drzew i krzewów owocowych. Na **malinach letnich** przemarznięcia pąków były poważne, natomiast na **malinach jesiennych** odrosty korzeniowe zostały uszkodzone przez mróz. Ponadto na plantacjach malin zaobserwowano silną presję przędziorka chmielowca, natomiast na plantacjach porzeczek występował wielkopąkowiec porzeczkowy oraz mszyce.

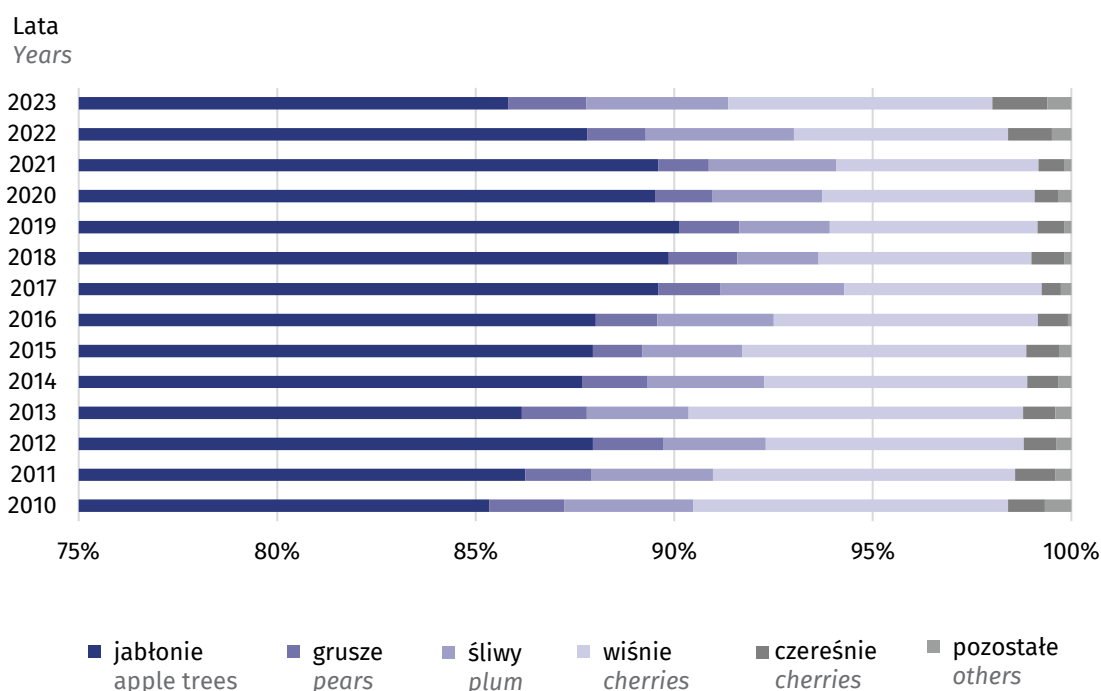
Pod koniec maja rozpoczęto zbiory truskawek w gruncie, jednakże również i one zostały uszkodzone przez wiosenne przymrozki, a w związku z tym plony były ograniczone. Czerwiec i pierwsza połowa lipca były ciepłe z niewielką ilością opadów atmosferycznych, co sprzyjało zbiorom owoców miękkich, jednakże druga połowa lipca obfitowała w opady deszczu co mocno utrudniało zbiory tych owoców. Tak aura sprzyjała rozwojowi chorób grzybowych i występowaniu szkodników.

Tabela 7. **Zbiory owoców w sadach w województwie lubelskim**
Table 7. Production of fruit from orchards in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w tysiącach ton in thousand ton				2022 = 100
Ogółem z drzew Total from trees	542,7	573,7	580,4	430,8	74,2
w tym jabłonie of which apple trees	478,7	513,6	509,7	369,7	72,5
śliwy plums	13,3	15,8	21,7	15,4	71,2
wiśnie cherries	38,8	30,7	31,3	28,7	91,6
Ogółem z krzewów i plantacji jagodowych Total from shrubs and berry plantations	218,2	216,1	206,2	195,7	94,9
w tym maliny of which raspberries	62,7	90,5	78,2	71,2	91,0
porzeczki ogółem total currants	77,6	59,6	60,5	55,3	91,5

Zbiory **owoców z drzew z sadów** w 2023 r. zmniejszyły się w porównaniu z 2022 r. o 25,8% i o 21,2% w stosunku do 2015 r. i wyniosły 430,8 tys.t (w kraju odpowiednio zmniejszył się o 8,5% i wzrosły o 21,7%).

Wykres 9. **Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach w województwie lubelskim**
Chart 9. Structure of tree fruit production from orchards in lubelskie voivodship

W strukturze zbiorów dominowały jabłka, które stanowiły 85,8% ogółu owoców zebranych z drzew owocowych (w kraju 89,3%). W stosunku do 2022 r. produkcji jabłek zmniejszyła się o 27,5% i o 23,1% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 8,7% i wzrosła o 22,8%).

Województwo lubelskie w 2023 r. zajęło 4. miejscu w kraju pod względem produkcji owoców z drzew, a sadownicy z naszego województwa wyprodukowali 9,9% produkcji krajowej. Na pierwszym miejscu było województwo mazowieckie (udział w produkcji krajowej 43,0%), a ostatnim województwo opolskie (0,2%).

Z **krzewów i plantacji jagodowych** w 2023 r. zebrano 195,7 tys. t owoców, co stanowiło 34,6% produkcji krajowej i tym samym województwo lubelskie uplasowało się na 1. miejscu w kraju. Na drugim miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 28,9%, zaś na ostatnim opolskie z udziałem 0,4%.

Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w 2023 r. były niższe w stosunku do 2022 r. o 5,1% (w kraju o 5,6%) i o 10,9% niż w 2015 r. (w kraju wyższe o 9,2%). Największy udział w produkcji tych owoców w województwie lubelskim w 2023 r. miały maliny łącznie z jeżyną bezkolcową (36,4%), porzeczki ogółem (28,3%) oraz truskawki i poziomki gruntowe (17,5%). W kraju natomiast w strukturze zbiorów przeważały truskawki i poziomki gruntowe (31,8%), porzeczki ogółem (22,9%) i maliny (17,0%).

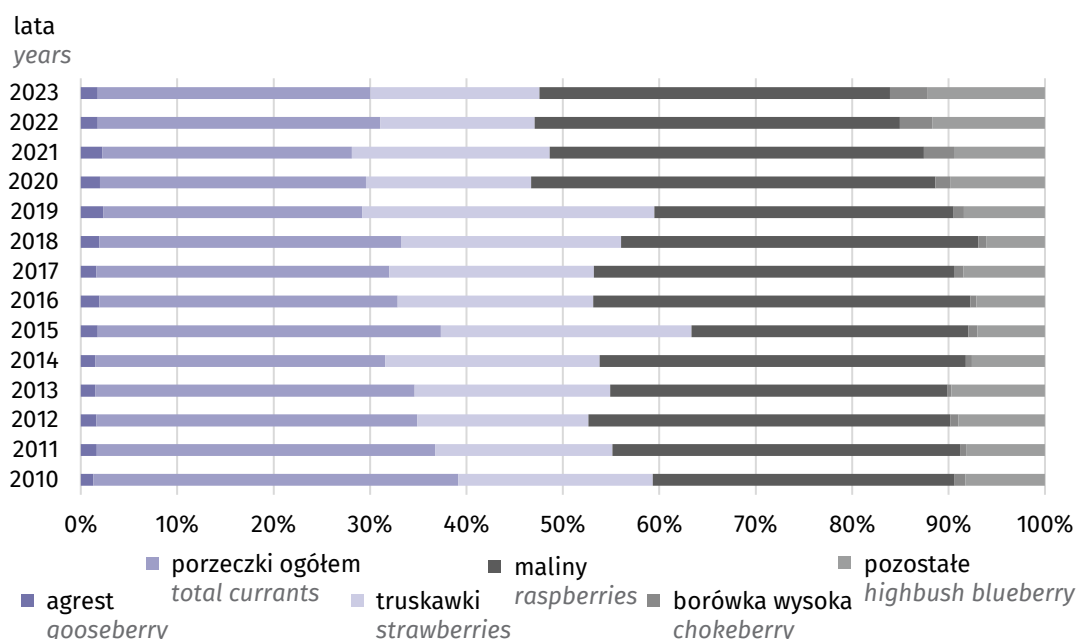
W województwie lubelskim wyprodukowano 74,0% ogólnej krajowej produkcji **malin** i tym samym województwo znalazło się na 1. miejscu w kraju, na drugim było województwo mazowieckie (9,6%), a na ostatnim opolskie (0,1%).

Podobnie pod względem produkcji **porzeczki ogółem** województwo lubelskie w 2023 r. zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem 42,7%, na drugim miejscu uplasowało się województwo mazowieckie (19,3%), zaś na ostatnim opolskie (0,1%).

Jeśli chodzi o produkcję **agrestu**, również w 2023 r. województwo lubelskie zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem 41,5%, na drugim miejscu znalazło się województwo mazowieckie (17,5%), natomiast na ostatnim pomorskie (0,5%).

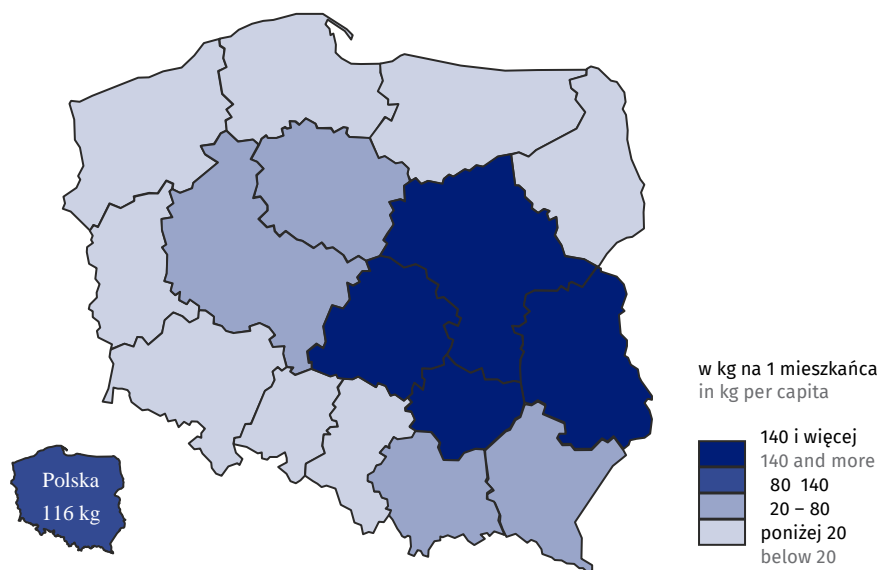
W 2022 r. województwo lubelskie zajęło 2. miejsce w kraju pod względem produkcji **truskawek i poziomki gruntowych** z udziałem 19,1%, na pierwszym miejscu było województwo mazowieckie (49,8%), zaś na ostatnim podkarpackie (0,6%).

Wykres 10. Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych w województwie lubelskim
Chart 10. Structure of fruit production from berry shrubs and plantations in lubelskie voivodship

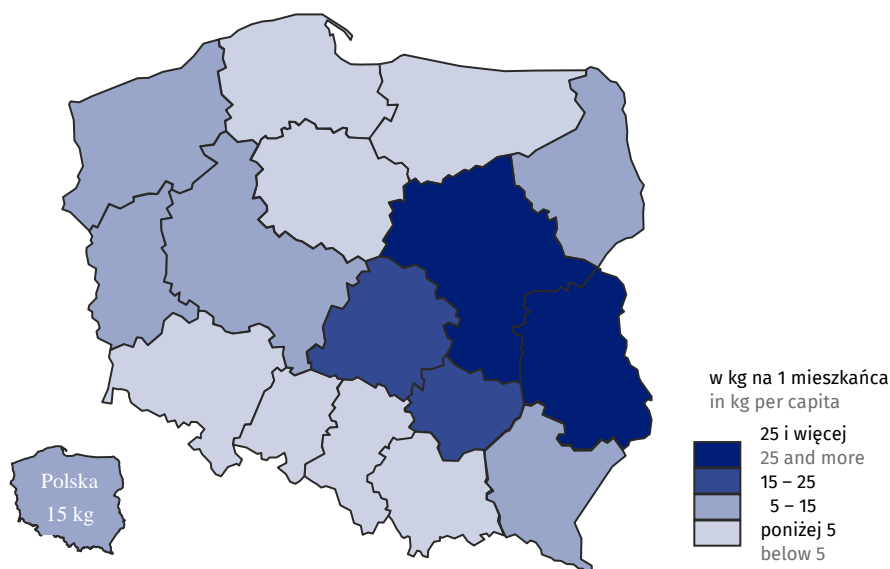
Mapa 10. Zbiory owoców z drzew w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.

Map 10. Tree fruit production in kg per capita by voivodships in 2023

Mapa 11. Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w kg na 1 mieszkańca według województw w 2023 r.

Map 11. Fruit production from berry shrubs and plantations in kg per capita by voivodships in 2023

Rozdział 4 Chapter 4

Produkcja zwierzęca Animal output

Dane o **połowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. i 2020 r. wyników Powszechnego Spisu Rolnego).

W województwie lubelskim od 2010 r. maleje stan połowia trzody chlewnej, który w tym okresie zmniejszył się o 59,0% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 407,4 tys. szt. w czerwcu 2023 r.). Połowie bydła zmniejszyło się o 5,6% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 347,0 tys. szt. w czerwcu 2023 r.), natomiast połowie owiec wzrosło o 27,7% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 17,8 tys. szt. w czerwcu 2023 r.).

4.1. Trzoda chlewna

4.1. Pigs

Badania **połowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego** prowadzone są 2 razy w roku – w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2023 r. połowie trzody chlewnej w województwie lubelskim liczyło 407,4 tys. sztuk. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczebność stada wzrosła o 1,3% (w kraju zmniejszyła się o 1,8%), natomiast w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 29,1% (w Polsce o 18,9%). Udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowym połowie świń wyniósł 4,3%.

Tabela 8. Połowie trzody chlewnej w województwie lubelskim

Stan w czerwcu
Pig stocks in lubelskie voivodship
As of June

Table 8.

Wyszczególnienie Specification	2022		2023	
	ogółem total	2021 = 100	ogółem total	2022 = 100
Ogółem Total	402 050	93,0	407 418	101,3
prosięta o wadze do 20 kg piglets up to 20 kg	74 501	83,4	69 621	93,4
warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg pigs from 20 – 50 kg	127 286	109,9	115 393	90,7
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej pigs 50 kg and more	200 263	88,1	222 405	111,1
z przeznaczeniem na ubój for slaughter	173 872	88,7	197 180	113,4
z przeznaczeniem na chów for breeding.	26 391	84,1	25 225	95,6
w tym lochy of which sows	25 890	84,0	24 793	95,8
w tym lochy prośne of which farrow sows.	17 676	84,2	17 253	97,6

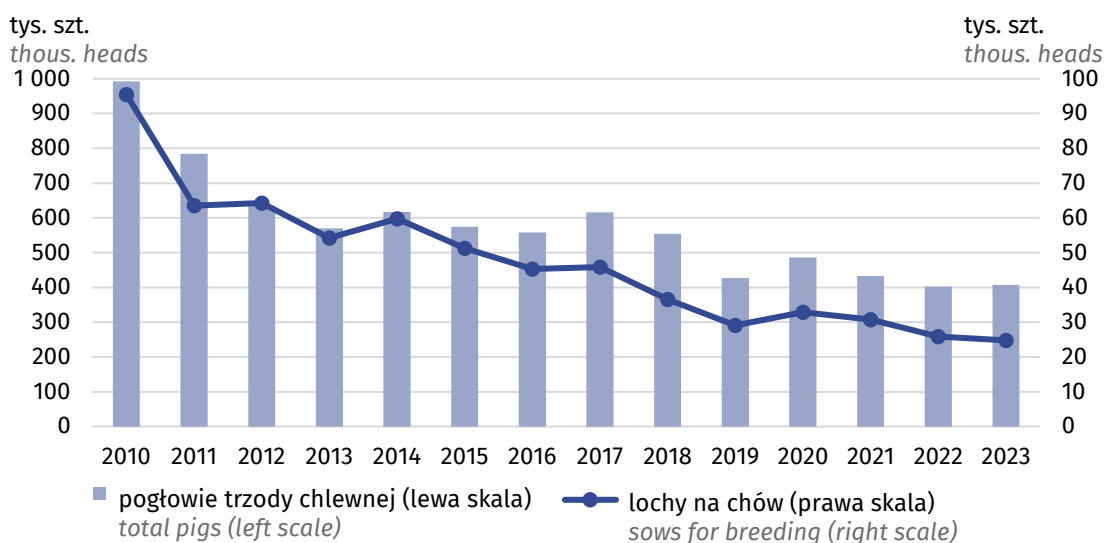
Cena skupu żywca wieprzowego w czerwcu 2023 r. wynosiła 9,06 zł/kg (w kraju 9,44 zł/kg) i była wyższa w stosunku do analogicznego miesiąca roku poprzedniego o 35,8% (w Polsce o 36,2%) i o 106,4% w porównaniu z 2015 r. (w kraju o 113,1%).

Wykres 11. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 11. Pig stocks in Lubelskie voivodships

As of June

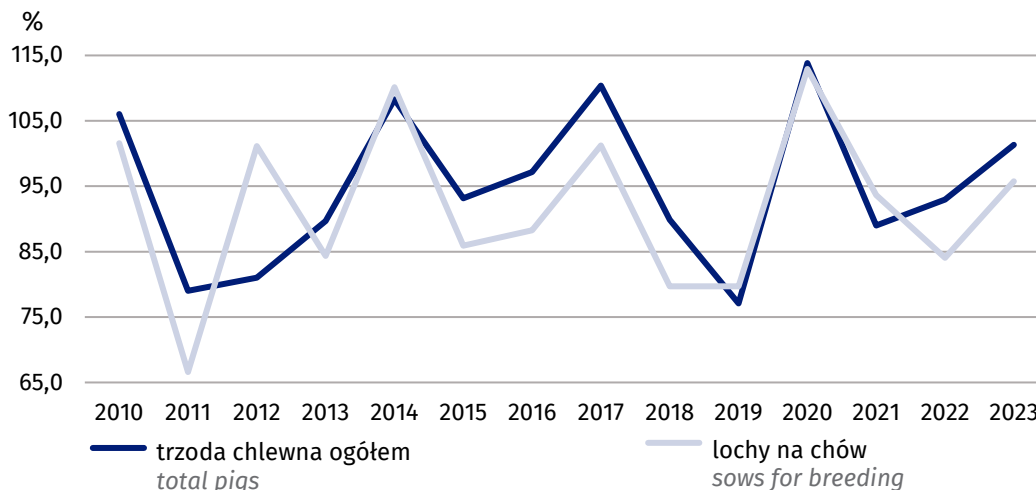
W czerwcu 2023 r., biorąc pod uwagę poszczególne grupy produkcyjno-użytkowe, w porównaniu z analogicznym miesiącem 2022 r. odnotowano spadek pogłowia trzody chlewnej prawie we wszystkich grupach. Najbardziej zmniejszyła się liczba warchlaków o wadze od 20 kg do 50 kg (o 9,3%) oraz prosiąt o wadze do 20 kg (o 6,6%). Wzrost pogłowia trzody chlewnej odnotowano w grupie trzoda chlewna na ubój (o 13,4%), w tym najbardziej wzrosła liczba tuczników w wadze 100 kg i więcej (o 66,0%).

Wykres 12. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim

Rok poprzedni = 100

Chart 12. Dynamics of pig stocks in Lubelskie voivodship

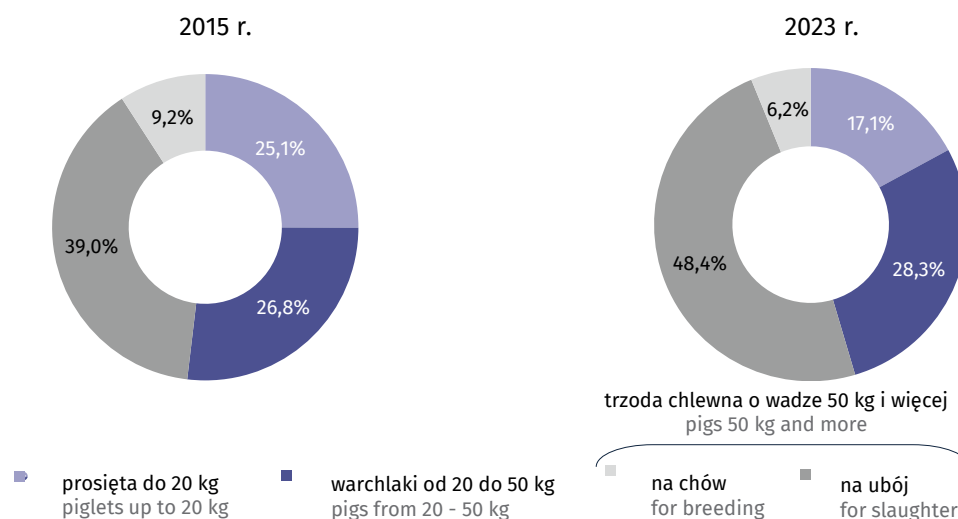
Previous year = 100

Nieznacznej zmianie uległa struktura stada trzody chlewnej. Największy odsetek stanowiła trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej (54,6%), a jej udział w strukturze stada w stosunku do czerwca 2022 r. wzrósł o 4,8 p. proc. W tej grupie największy udział miała trzoda chlewna z przeznaczeniem na ubój (88,7%), a jej udział zwiększył się o 1,8 p. proc. Kolejną grupę stanowiły warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg (28,3%), a ich udział w stadzie w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego zmniejszył się o 3,3 p. proc.

Wykres 13. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim

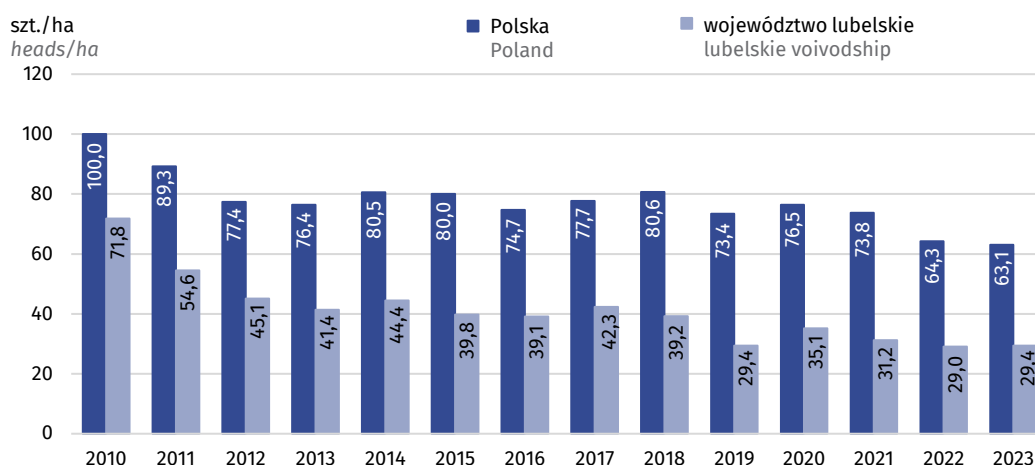
Stan w czerwcu

Chart 13. Structure of pig herd in lubelskie voivodship
As of June

Najmniejszy udział w strukturze stada odnotowano w przypadku trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów (6,2%), przy czym w tej grupie największy odsetek stanowiły lochy ogółem (98,3%), w tym lochy prośne (68,4%). Udział trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów w porównaniu z czerwcem 2022 r. zmniejszył się o 0,4 p. proc., zaś loch ogółem spadł o 0,35 p. proc.

Wykres 14. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

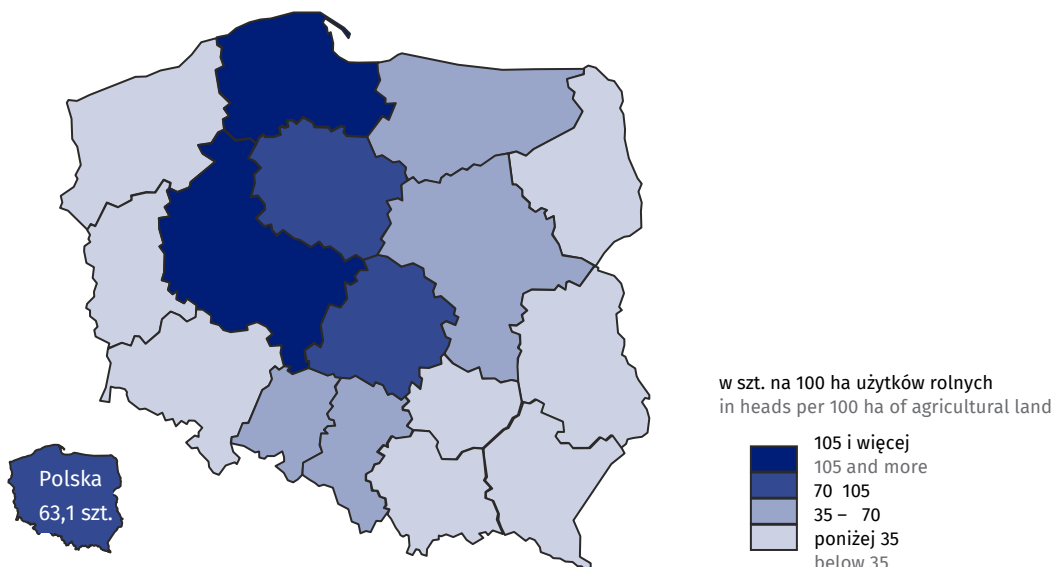
Chart 14. Pigs per 100 ha of agricultural land
As of June

W skali kraju pogłowie trzody chlewnej na początku czerwca 2023 r. w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem wzrosło prawie we wszystkich województwach. Największy wzrost odnotowano w województwie małopolskim (o 10,8%), warmińsko-mazurskim (o 10,6%) oraz mazowieckim (o 9,7%). Natomiast spadek pogłowia trzody chlewnej odnotowano w 6 województwach, przy czym największy w województwie dolnośląskim (o 22,7%).

W czerwcu 2023 r. województwo lubelskie uplasowało się na 7. pozycji w kraju, jeśli chodzi o chów trzody chlewnej z udziałem 4,3%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie (z udziałem 32,4%), a na drugim mazowieckie (14,2%). Natomiast ostatnie miejsce zajęło województwo podkarpackie (0,8%).

Mapa 12. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw

Stan w czerwcu 2023 r. (użytki rolne w 2023 r.)

Map 12. Pig stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships
As of June 2023 (agricultural land in 2023)**4.2. Bydło****4.2. Cattle**

Dane o **pogłowie bydła** pochodzą z systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa; pogłowie według siedziby stada.

Według stanu z czerwca 2023 r. **pogłowie bydła** w województwie lubelskim liczyło 347,0 tys. szt., co stanowiło 5,5% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2022 r. liczebność stada bydła w województwie lubelskim zmniejszyła się o 4,0%, natomiast w Polsce o 1,3%. W odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. w województwie lubelskim odnotowano spadek o 5,3% (w kraju wzrost o 6,7%).

Tabela 9. Pogłowie bydła w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 9. Cattle stocks in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2022		2023	
	ogółem total	2021 = 100	ogółem total	2022 = 100
Ogółem Total	361 439	95,8	346 957	96,0
cielęta w wieku poniżej 1 roku calves less than 1 year old	108 330	103,9	102 526	94,6
młode bydło w wieku 1 – 2 lata bovines aged between 1 and 2	100 637	82,9	94 905	94,3
bydło w wieku 2 lata i więcej bovines of 2 years and over	152 472	100,6	149 526	98,1
w tym krowy of which cows	120 830	90,3	123 793	102,5
w tym mleczne of which dairy	109 236	97,0	111 641	102,2

Pogłowie krów w czerwcu 2023 r., w stosunku do analogicznego miesiąca roku ubiegłego, wzrosło o 2,5%, a w porównaniu z 2015 r. zmniejszyło się o 17,0% i wyniosło 123,8 tys. szt. W kraju

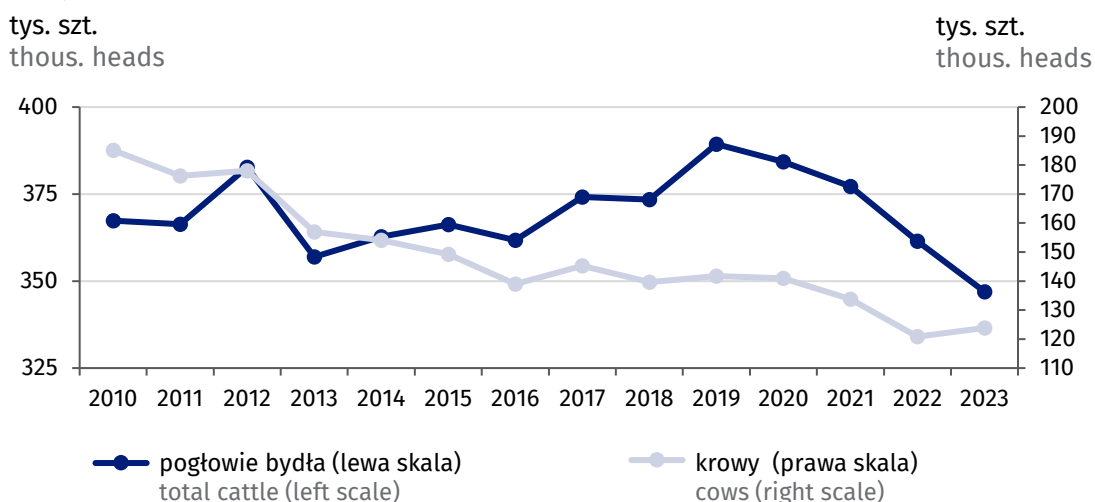
natomiast w porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost pogłowia krów o 5,9%, a w stosunku do 2015 r. spadek o 4,4%. Krowy stanowiły 35,7% w ogólnej strukturze stada bydła, w tym krowy mleczne 32,2%. W Polsce odsetki te wynosiły odpowiednio 36,8% i 34,5%. Udział krów w stadzie w porównaniu z czerwcem 2022 r. wzrósł o 2,2 p. proc. a w stosunku do 2015 r. zmniejszył się o 5,0 p. proc. Natomiast w kraju udział krów w stadzie w stosunku do czerwca 2022 r. wzrósł o 2,5 p. proc., a w porównaniu z 2015 r. zmniejszył się o 4,3 p. proc.

Wykres 15. Pogłowienie bydła w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 15. Cattle stocks in lubelskie voivodship

As of June

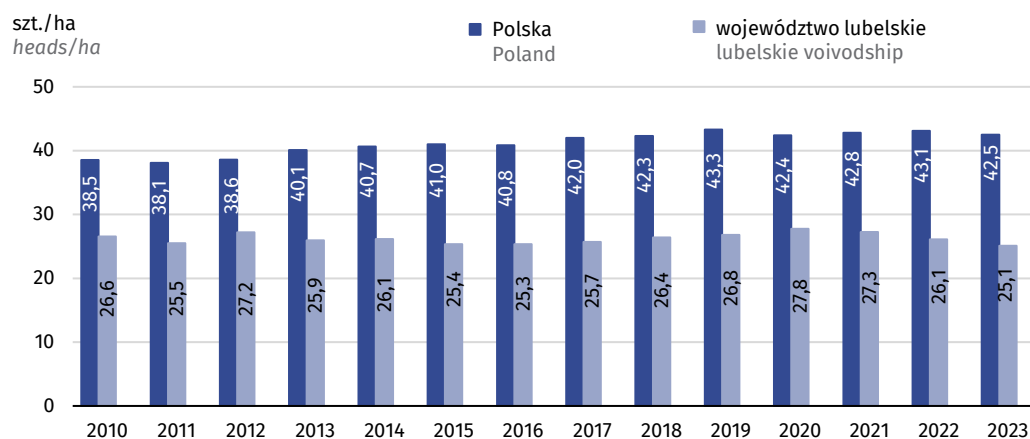
W czerwcu 2023 r. pogłowienie krów mlecznych wynosiło 111,6 tys. szt., co stanowiło 90,2% ogólnej populacji krów (w kraju 93,8%). W porównaniu z analogicznym miesiącem 2022 r. udział krów mlecznych w ogólnym pogłowieniu krów zmniejszył się o 0,2 p. proc., a w stosunku do 2015 r. o 4,8 p. proc. (w kraju odpowiednio zmniejszył się o 0,1 p. proc. i wzrósł o 0,5 p. proc.).

Wykres 16. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 16. Cattle per 100 ha of agricultural land in lubelskie voivodship

As of June

W strukturze stada bydła największy odsetek stanowiło bydło w wieku 2 lata i więcej (43,1%), a w tej grupie dominowały krowy (82,8%), których udział w porównaniu z 2022 r. zwiększył się o 3,5 p. proc. Najmniejszy udział w stadzie miało młode bydło w wieku 1 – 2 lata (27,4%), a jego udział w stosunku do roku wcześniejszego zmniejszył się o 0,5 p. proc.

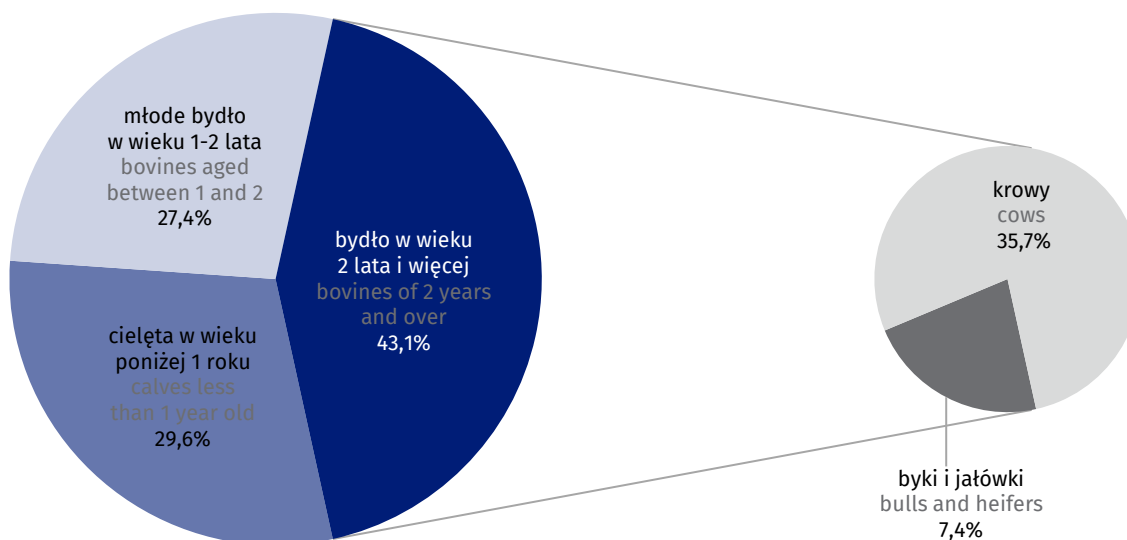
Wykres 17. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu 2023 r.

Chart 17.

Structure of cattle herd by age and usage groups in lubelskie voivodship

As of June, 2023

Wyniki czerwcowego badania pogłowia bydła wskazują na zmniejszenie się w skali roku liczebności stada bydła ogółem wynikające z niższych stanów prawie we wszystkich grupach, przy czym największy spadek odnotowano w grupie młode bydło w wieku 1 – 2 lata (o 5,7%) oraz cielęta w wieku poniżej 1 roku (o 5,4%). Z powyższego wynika, że rolnicy wykazują mniejsze zainteresowanie produkcją żywca wołowego, co może być związane z niższą ceną skupu w stosunku rocznym. Za 1 kg wagi żywej w czerwcu 2023 r. płacono 10,27 zł/kg, czyli mniej o 8,0% niż w czerwcu roku poprzedniego. Jednocześnie podaż żywca wołowego w tym okresie również zmniejszyła się o 80,3% do poziomu 640,7 t.

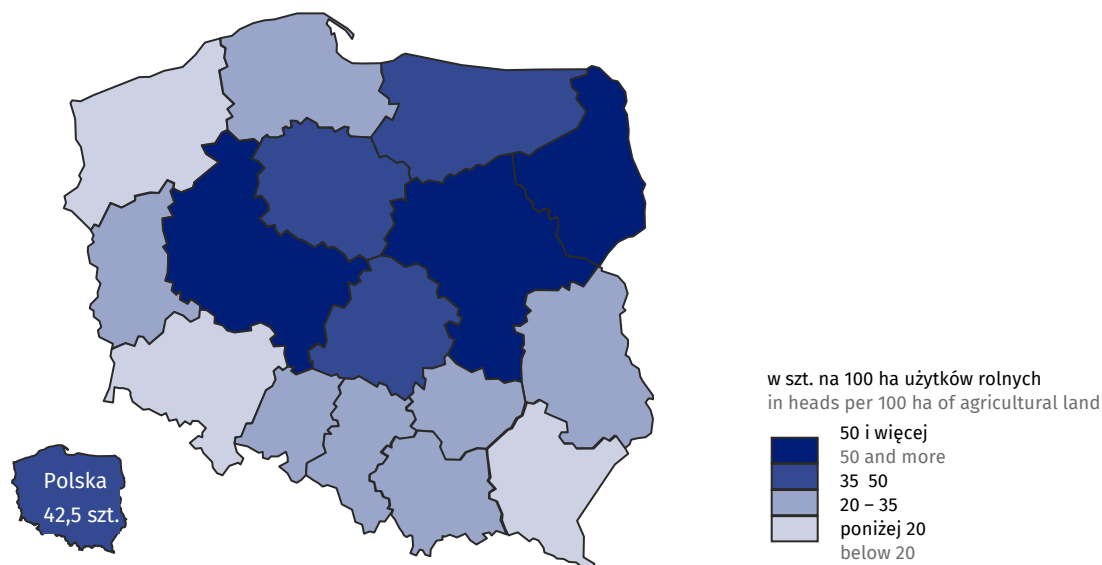
W czerwcu 2023 r. cena skupu mleka zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 18,5%, a w stosunku miesięcznym o 4,6% i wyniosła 188,02 zł/hl (w kraju zmniejszyła się odpowiednio o 14,8% i o 6,3%). Średnia cena w okresie 12 miesięcy od lipca 2022 r. do czerwca 2023 r. wyniosła 232,24 zł/hl i była wyższa o 24,9% w porównaniu z okresem od lipca 2021 r. do czerwca 2022 r. Jednocześnie skup mleka, który w czerwcu 2023 r. wyniósł 48,1 mln l., był w stosunku do czerwca 2022 r. o 0,9% wyższy, zaś w porównaniu z miesiącem wcześniejszym o 4,7% niższy (w kraju odpowiednio o 1,5% wyższy i o 6,3% niższy).

Stan pogłowia bydła w czerwcu 2023 r., w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem, zmniejszył się prawie we województwach, przy czym najbardziej w województwach: świętokrzyskim (o 4,6%), lubelskim (o 4,0%) i łódzkim (o 3,0%). Natomiast wzrósł w 4 województwach, przy czym najbardziej w województwie opolskim (o 1,2%).

Województwo lubelskie cechowało się niewielkim udziałem w kraju jeśli chodzi o chów bydła (5,5%) i uplasowało się na 7. miejscu. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie (z udziałem 18,7%), a na drugim województwo wielkopolskie (18,2%), zaś na ostatnim województwo podkarpackie (1,2%).

Mapa 13. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw

Stan w czerwcu 2023 r. (użytki rolne w 2023 r.)

Map 13. Cattle stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships
As of June 2023 (agricultural land in 2023)**4.3. Owce****4.3. Sheep**

Według stanu w czerwcu 2023 r. pogłowie owiec w województwie lubelskim liczyło 17,8 tys. szt., co stanowiło 6,4% ogólnego pogłowia owiec w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2022 r. pogłowie owiec zmniejszyło się o 7,1% (w kraju o 4,1%), natomiast w odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. odnotowano wzrost o 22,1% (w kraju o 44,7%).

Tabela 10. Pogłowie owiec w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 10. Sheep stocks in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2022		2023	
	ogółem total	2021 = 100	ogółem total	2022 = 100
Ogółem Total	19 163	102,1	17 810	92,9
w tym maciorki of which ewes	10 601	92,5	10 353	97,7

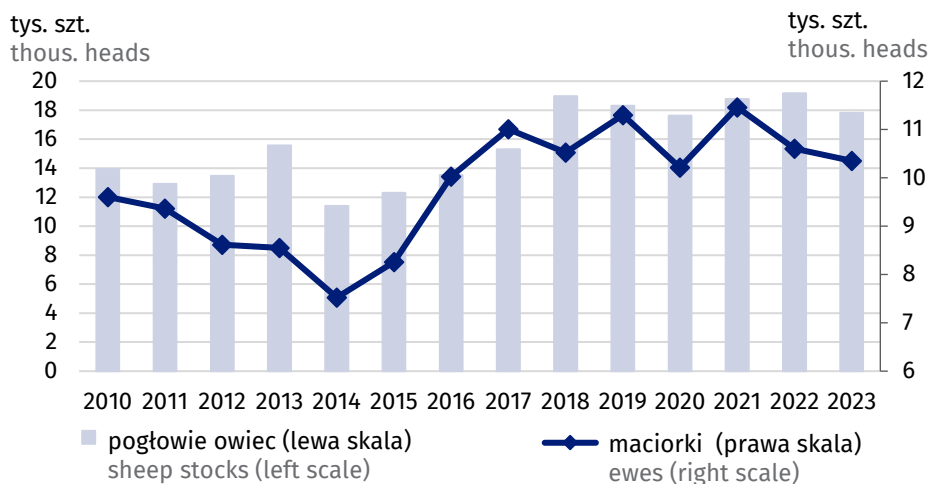
Pogłowie maciorek w czerwcu 2023 r. wyniosło 10,4 tys. szt., czyli zmniejszyło się w ciągu roku o 2,3%, a w porównaniu z czerwcem 2015 r. wzrosło o 25,3%. W kraju natomiast pogłowie maciorek zmniejszyło się zarówno w stosunku do 2022 r., jak i w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 0,7% i o 2,7%. Maciorki stanowiły 58,1% w ogólnej strukturze stada owiec, a ich udział w porównaniu z czerwcem 2022 r. wzrósł o 2,8 p. proc., natomiast w stosunku do czerwca 2015 r. obniżył się o 9,0 p. proc. Podobną sytuację odnotowano w Polsce, gdzie udział maciorek w stadzie w czerwcu 2023 r. wzrósł w porównaniu z czerwcem 2022 r. o 1,8 p. proc., zaś w stosunku do czerwca 2015 r. obniżył się o 12,8 p. proc.

Wykres 18. Pogłowie owiec w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 18. Sheep stocks in lubelskie voivodship

As of June

Stan pogłowia owiec w kraju w czerwcu 2023 r. zwiększył się jedynie w województwie mazowieckim (o 6,4%), natomiast zmniejszył się w pozostałych województwach. Największy spadek liczby owiec odnotowano w województwach: lubuskim (o 8,6%), lubelskim (o 7,1%) oraz pomorskim (o 7,0%).

Województwo lubelskie uplasowało się na 4. miejscu w kraju jeśli chodzi o chów owiec z udziałem 6,4%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo małopolskie (z udziałem 26,4%), na drugim wielkopolskie (9,3%), zaś na ostatnim województwo opolskie (1,1%).

Rozdział 5 Chapter 5

Skup produktów rolnych Procurement of agricultural products

Informacje o **skupie produktów rolnych** dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów. Dane o skupie:

- a) **zbóż**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, dotyczą ziarna zbóż konsumpcyjnych, paszowych i siewnych z wyodrębnieniem zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta;
- b) **ziemniaków** – poza dostawami do punktów skupu, również dostaw do gorzelni, płatkarni i suszarni;
- c) **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) – dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport) bez skupu zwierząt hodowlanych;
- d) **trzody chlewnej** – nie obejmują prosiąt i warchlaków.

Wartość skupu produktów rolnych w 2023 r. w województwie lubelskim wyniosła 5 726,77 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT). W kraju skup wyniósł 105 347,83 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 5,4%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zmniejszyła się o 18,5%, a w kraju o 4,8%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 41,6%, natomiast w kraju o 84,7%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 2 623,55 mln zł (45,8% produktów rolnych), zaś **zwierzęcych** 3 103,22 mln zł (54,2%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 8,8% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,1%. W odniesieniu do 2022 r. wartość skupu produkcji roślinnej zmniejszyła się o 29,9%, a zwierzęcej o 5,5%. W kraju wartość produkcji roślinnej również obniżyła się o 11,3%, a zwierzęcej o 2,0%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów roślinnych wzrosła o 23,1% (w Polsce o 61,1%), a zwierzęcej o 62,1% (w kraju o 96,1%).

W województwie lubelskim w 2023 r., w porównaniu z 2022 r., skup ziaren zbóż podstawowych ogółem wzrósł o 15,1% (w Polsce o 23,7%), zaś żywca rzeźnego zmniejszył się o 2,5% (w kraju o 3,7%).

5.1. Skup produktów roślinnych 5.1. Procurement of plant origin products

W 2023 r. skupiono 916,0 tys. t. ziarna **zbóż ogółem** (w kraju 13 944,8 tys. t.), w tym 915,4 tys. t. zbóż konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego, co stanowiło 6,6% skupu krajowego). W porównaniu z rokiem wcześniejszym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem wzrosła o 11,7%, w tym skup zbóż konsumpcyjnych i paszowych o 11,9% (w kraju odpowiednio o 14,6% i o 14,8%).

Wśród zbóż konsumpcyjnych i paszowych największy odsetek stanowiły: pszenica 67,3%, kukurydza 16,6%, jęczmień 9,5% i pszenżyto 4,1%. W omawianym roku skupiono 616,0 tys. t. pszenicy, czyli o 19,1% więcej niż w poprzednim roku i o 20,7% więcej niż w 2015 r. Skup żyta wyniósł 15,2 tys. t. i w odniesieniu do 2022 r. był niższy o 12,8%, a w stosunku do 2015 r. o 41,9%.

Kukurydzy skupiono 152,1 tys. t., czyli o 1,6% więcej niż w roku wcześniejszym i o 73,2% niż w 2015 r.

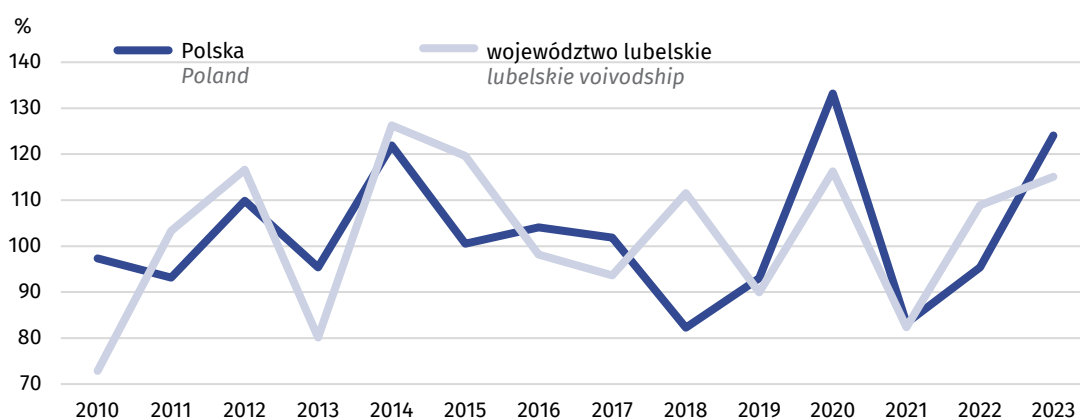
Skup **ziemniaków ogółem** w 2023 r. ukształtował się na poziomie 46,5 tys. t., co stanowiło 2,6% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu z 2022 r. ilości skupionych ziemniaków wzrosła o 0,7% (w kraju o 8,9%) i o 78,0% w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce o 16,1%).

W 2023 r. dostarczono do skupu 2 241,3 tys. t. **buraków cukrowych przemysłowych**, a udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 13,8%. W porównaniu z 2022 r. ilość skupionych buraków cukrowych zwiększyła się o 33,0% (w kraju o 10,2%) i 32,7% w stosunku do 2015 r. (w Polsce wzrosła o 52,1%).

Wykres 19. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)

Rok poprzedni = 100

Chart 19. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)
Previous year = 100

W 2023 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 100,1 tys. t. **warzyw ogółem**, a udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 5,8%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym ilości skupionych warzyw zmniejszyła się o 16,6% (w kraju o 6,3%) i o 36,8% w stosunku do 2015 r. (w Polsce zwiększyła się o 4,4%).

W 2023 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 320,5 tys. t. **owoców ogółem**, a ich udział w skupie ogólnokrajowym wyniósł 10,4%. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość skupionych owoców zmniejszyła się o 41,2%, natomiast w stosunku do 2015 r. o 41,5%. W kraju natomiast ilość skupionych owoców ogółem w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 9,2%, zaś w stosunku do 2015 r. wzrosła o 20,6%.

5.2. Skup produktów zwierzęcych

5.2. Procurement of animal origin products

W 2023 r. skupiono 268,2 tys. t. **żywca rzeźnego w wadze żywej** i w porównaniu z rokiem wcześniejszym jego ilość zmniejszyła się o 2,5% i o 3,8% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 3,7% i wzrosła o 12,9%). Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnopolskim wyniósł 4,1%.

Skup **żywca wołowego** ukształtował się na poziomie 21,6 tys. t. i był o 37,0% niższy niż w 2022 r. i o 44,2% niższy niż w 2015 r. W kraju skupiono 716,7 tys. t. żywca wołowego i było to o 3,7% mniej niż w roku wcześniejszym i o 13,9% niż w 2015 r. Skup wojewódzki stanowił 3,0% skupu krajowego.

W badanym roku skupiono 104,8 tys. t. **żywca wieprzowego**, czyli o 0,8% mniej niż w roku poprzednim i o 20,5% mniej niż w 2015 r. W kraju skupiono 2 296,8 tys. t. żywca wieprzowego i było to o 3,5% mniej niż w 2022 r. i o 2,1% więcej niż w 2015 r. Skup w województwie lubelskim stanowił 4,6% skupu krajowego.

Żywca drobiowego skupiono 141,2 tys. t. (więcej o 5,0% niż w 2022 r. i o 35,7% niż w 2015 r.), w tym najwięcej kurczaków (78,8%) i indyków (19,0%). W kraju skupiono 3 518,7 tys. t. żywca drobiowego (mniej o 3,8% niż w 2022 r. i więcej o 31,3% niż w 2015 r.), w tym kurczaki stanowiły 80,0%, a indyki 13,4%. Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie drobiu wyniósł 4,0%.

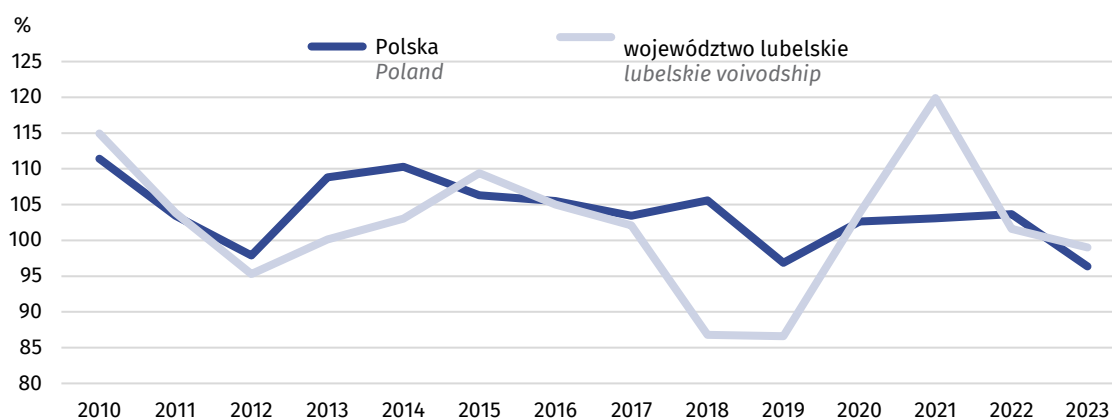
W 2023 r. skupiono 199,8 tys. t. **żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami** (co stanowiło 4,1% skupu ogólnego w kraju) i był on niższy o 1,0% w porównaniu z 2022 r., zaś wyższy o 0,9% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio niższy o 3,6% i wyższy o 17,9%). Największy udział w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso stanowił żywiec drobiowy (53,3%) i wieprzowy (40,9%). Podobną sytuację zaobserwowano w kraju, gdzie na pierwszym miejscu był skup żywca drobiowego (54,9% w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso) i wieprzowego (37,2%).

Wykres 20. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami)

Rok poprzedni = 100

Chart 20. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats)

Previous years = 100

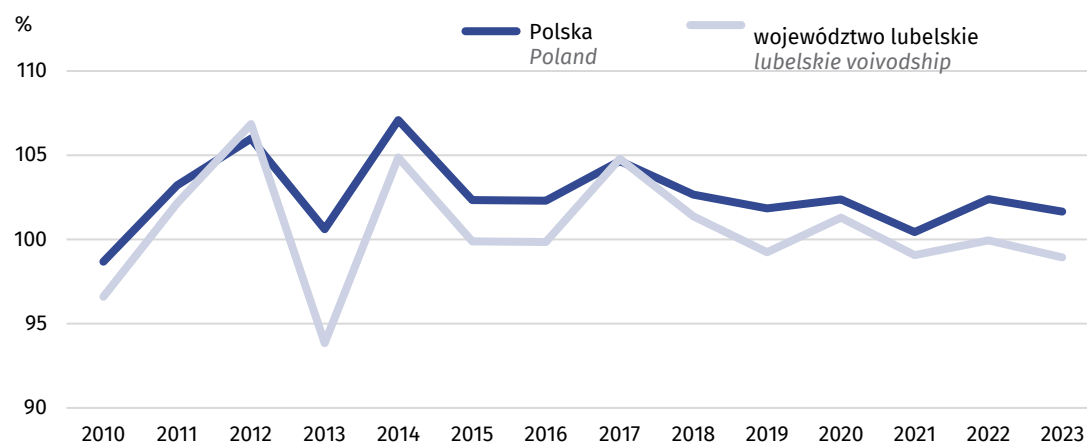
Województwo lubelskie uplasowało się na 9. pozycji w kraju pod względem skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso z udziałem 4,1% w produkcji krajowej, najwięcej skupiono w województwie mazowieckim (27,1%), zaś najmniej w podkarpackim (0,7%).

Wykres 21. Dynamika skupu mleka krowiego

Rok poprzedni = 100

Chart 21. Indices of procurement of cow milk

Previous year = 100

W 2023 r. skup **mleka krowiego** wyniósł 568,8 mln l., czyli o 1,1% mniej niż przed rokiem, zaś o 4,4% więcej niż w 2015 r. W skali kraju zanotowano wzrost skupu o 1,7% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 19,8% w porównaniu z 2015 r. Województwo lubelskie uplasowało się na

7. miejscu pod względem skupu mleka krowiego z udziałem 4,5% w skupie krajowym. Na pierwszym miejscu było województwo podlaskie (21,6%), zaś na ostatnim podkarpackie (0,8%).

W 2023 r. skupiono 10,8 tys. kg **wełny owczej**, czyli o 61,9% mniej niż w 2022 r. i o 79,4% mniej niż w 2015 r. Skup ten stanowił 14,0% skupu krajowego. Skup wełny w kraju również był niższy o 16,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 79,3% w stosunku do 2015 r.

W 2023 r. skup **miodu** był o 8,1% niższy w stosunku do 2022 r. i o 35,5% w stosunku do 2015 r. Skup ten wyniósł 569,3 tys. kg, co stanowiło 37,0% skupu krajowego. W kraju natomiast skup miodu był niższy o 2,4% w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 47,4% w stosunku do 2015 r.

Rozdział 6 Chapter 6

Ceny w rolnictwie Prices in agriculture

W 2023 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, większość cen skupu produktów roślinnych zmniejszyła się, zaś zwierzęcych wzrosła. Natomiast ceny jakie rolnicy uzyskiwali na targowiskach w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. były w większości niższe.

Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej) i półrocznego (sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł).

Wskaźniki cen skupu obliczono w zakresie porównywalnym: dla miesięcy na bazie danych meldunkowych, w ujęciu półrocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.

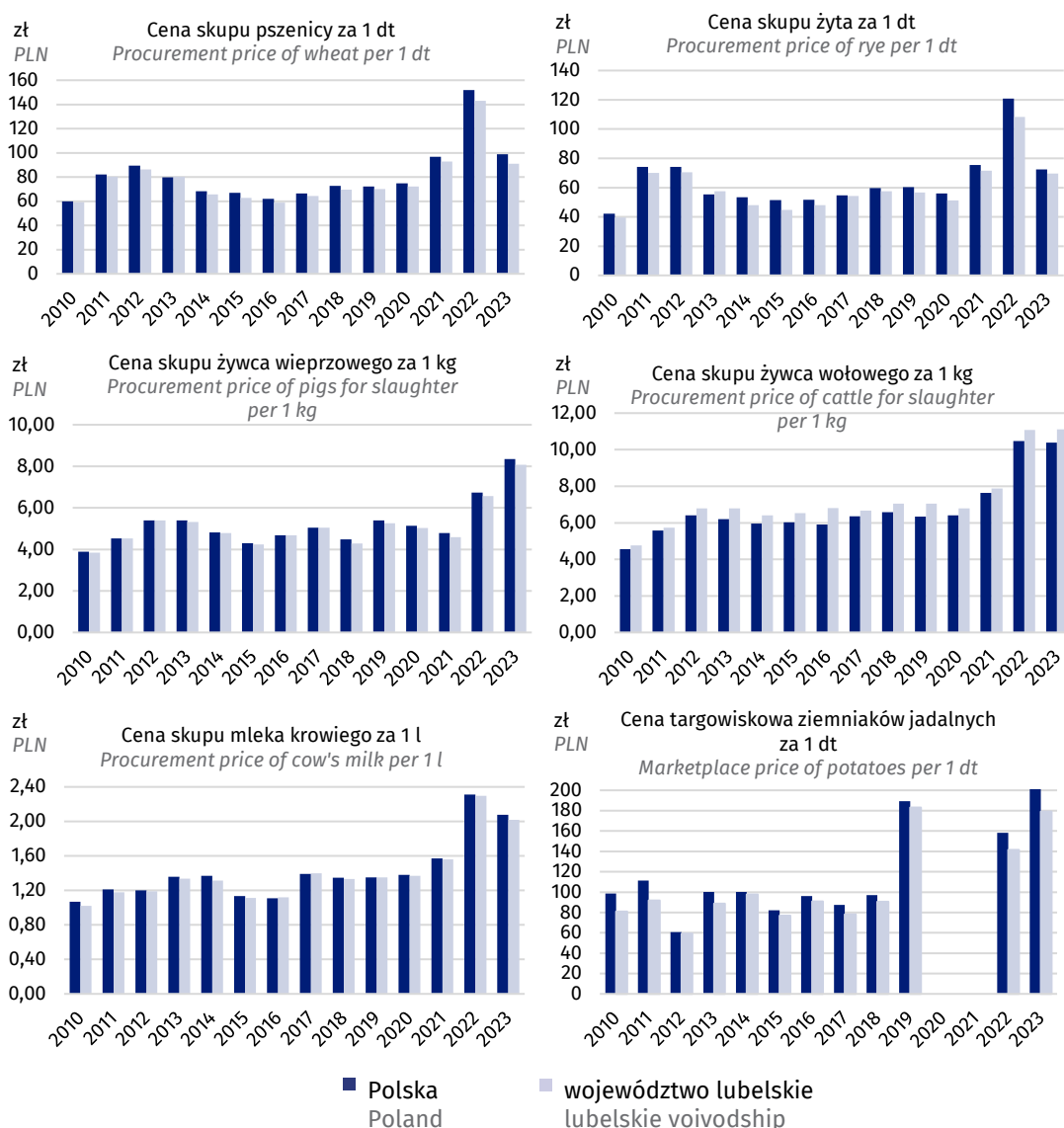
Średnioroczna cena skupu **pszenicy** (bez siewnego) w województwie lubelskim w 2023 r. wynosiła 91,00 zł/dt (w kraju – 98,79 zł/dt) i była niższa o 36,3% niż przed rokiem i wyższa o 45,1% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio niższa o 35,0% i wyższa o 47,8%). Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 129,13 zł/dt (w kraju – 134,91 zł/dt), czyli o 20,4% mniej niż w 2022 r. i o 93,2% więcej niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 19,0% mniej i o 78,5% więcej).

Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach. **Przeciętne ceny miesięczne** obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw; przeciętne ceny kwartalne, półroczne i roczne – jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W analizowanym roku cena **żyta** (bez siewnego) w skupie ukształtowała się na poziomie 69,70 zł/dt (w kraju 72,47 zł/dt) i była niższa o 35,7% w porównaniu z zanotowaną w 2022 r. i wyższa o 55,5% w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce odpowiednio niższa o 40,0% i wyższa o 40,9%). W obrocie targowiskowym cena żyta była o 14,8% niższa w stosunku do roku wcześniejszego i o 95,9% wyższa w porównaniu z 2015 r. i osiągnęła poziom 103,15 zł/dt (w kraju 106,64 zł/dt i odpowiednio była niższa o 16,2% i wyższa o 81,8%).

W 2023 r. za **ziemniaki jadalne** w skupie płacono 110,03 zł/dt (w kraju – 114,50 zł/dt), czyli o 39,9% więcej niż przed rokiem i o 143,3% więcej niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 26,7% i o 123,9%). W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się na poziomie 179,10 zł/dt (w kraju 203,34 zł/dt) i tym samym była wyższa zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. odpowiednio o 26,6% i o 133,3% (w Polsce odpowiednio o 28,5% i o 147,9%).

Wykres 22. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach
Chart 22. Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces

W omawianym roku cena skupu **żywca wołowego (bez cieląt) w wadze żywej** wyniosła 11,12 zł/kg (w kraju – 10,39 zł/kg), czyli w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku wzrosła o 0,4% i w odniesieniu do 2015 r. o 70,6%. W Polsce natomiast zmniejszyła się w stosunku do 2022 r. o 0,9%, zaś wzrosła w porównaniu z 2015 r. o 72,6%.

Cena **żywca wieprzowego w wadze żywej** w skupie osiągnęła wartość 8,08 zł/kg (w kraju – 8,35 zł/kg), czyli była wyższa o 23,0% niż w 2022 r. i o 90,6% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 24,1% i o 94,2%).

W 2023 r. cena skupu **drobiu rzeźnego** osiągnęła poziom 5,96 zł/kg (w kraju – 5,79 zł/kg) i była niższa o 7,0% w porównaniu z zanotowaną w roku wcześniejszym (w Polsce o 6,0%) i wyższa o 46,8% w stosunku do 2015 r. (w kraju o 47,0%).

Za 1 l **mleka krowiego** w omawianym roku płacono 2,02 zł (w kraju – średnio 2,08 zł), czyli o 12,0% mniej niż przed rokiem i o 81,7% więcej niż w 2015 r. W kraju średnioroczna cena skupu mleka spadła o 10,1% w stosunku do 2022 r. i wzrosła o 83,2% w porównaniu z 2015 r.

Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** jest kwartalne badanie przeprowadzane w formie wywiadu przez ankietera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych.

W 2023 r. średnia roczna cena **gruntów ornych w obrocie prywatnym** w województwie lubelskim za 1 hektar wynosiła 51 818 zł (w kraju – 63 163 zł), z czego najdroższe były grunty dobre (I, II i IIIa klasy), a ich cena wynosiła średnio 71 894 zł (w kraju – 75 399 zł). W porównaniu z rokiem wcześniejszym cena gruntów ornych ogółem wzrosła o 6,8%, a w stosunku do 2015 r. o 96,8% (w Polsce odpowiednio o 6,4% i o 63,7%). Średnioroczna cena gruntów ornych dobrych w województwie lubelskim w 2023 r. wzrosła o 3,7% w porównaniu z 2022 r. i o 81,2% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 6,8% i o 45,0%).

Uwagi metodyczne

Methodological notes

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.
2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Ze względu na zmiany w metodologii badań dane w rolnictwie od 2021 r. są prezentowane bez wyszczególnienia gospodarstw indywidualnych.

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).
4. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje **produkcję roślinną i produkcję zwierzęcą**.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

5. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego
6. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), ubój przemysłowy oraz ubój z przeznaczeniem na sprzedaż i samozaopatrzenie. Produkcja żywca rzeźnego zbilansowana jest importem i eksportem zwierząt żywych.
7. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.
8. Informacje dotyczące warunków atmosferycznych (temperatury, opadów i ustonecznienia) opracowano w oparciu o dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej uzyskane z obserwacji i notowań prowadzonych na stacjach meteorologicznych.

9. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
10. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.

Aneks tabelaryczny dołączony do wersji elektronicznej publikacji (format xlsx)

Tabular appendix attached to electronic version to this publication (xlsx format)